

GLASILO PREDILNICE LITIJA

OBVEŠČEVALEC

LETO VII

LITIJA, 1966

ŠT. 3—4

OB 80-LETNICI
OBSTOJA PODJETJA
ŽELIMO KOLEKTIVU
MNOGO DELOVNIH USPEHOV
UREDNIŠKI ODBOR

Pogled na predilnico z okolico

Ob 80-letnici podjetja

Predilnica Litija je najstarejša slovenska solo predilnica in je bila ustanovljena leta 1886. kot last podjetja Schwarz & Zublin. Tedaj je predilnica imela 3250 vreten.

Litija je bila primeren kraj za takšen obrat. Južna železnica je omogočila za tedanje čase najcenejšo kopensko prometno zvezo za dovoz bombaža in odvoz preje. Bližnji zasavski rudniki so nudili dovolj premoga za energetski sistem predilnice. Tedaj je predilnica potrebno električno energijo proizvajala sama z lastno parno turbino. Ta je imela take kapacitete, da so bili kasneje s tem električnim tokom oskrbovani še vsi novozgrajeni predilniški bloki. Na razvoj predilnice je vplivala tudi cenena delovna sila, kar je bil tudi eden od pogojev, da so tuji kapitalisti vlagali v podjetje nove investicije.

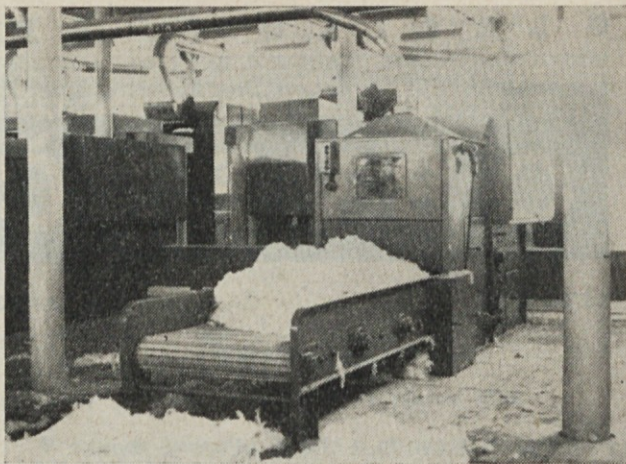
Tako se je število vreten kmalu povečalo na 20 312, v letih 1889—1896 pa so dodali še tkalnico z 80 tkalskimi stroji.

Leta 1909 je tovarno prevzelo podjetje Brunner iz Trsta. To je izvršilo spojitve s Predilnico in tkalnico v Gorici pod skupnim podjetjem Ritter-Rittmayer & Go. Tedaj so tkalnico prestavili iz Litije v Gorico, v Litiji pa so povečali število vreten za 10 000 in predelali že zastarele obratovalne naprave.

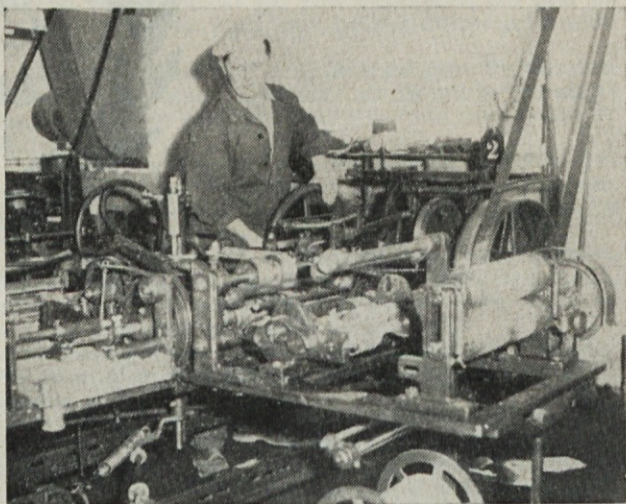
Po treh letih so bile tovarne Litija — Gorica, Ljubljana in Prebold vključene v koncern »Vereinigte österreichische Textilindustrie A. G.« Dunaj.

Tako se je začela tesna povezava med Litijo in Preboldom, ki sta ves čas do osvoboditve ostala v sklopu enotne družbe.

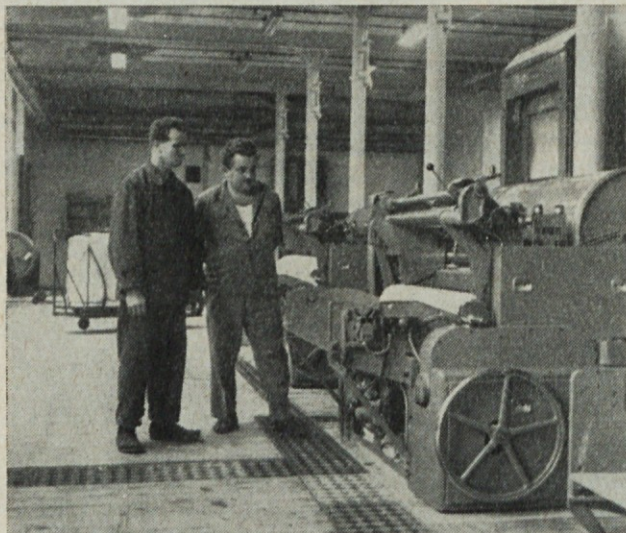
Po prvi svetovni vojni, med vojno predilnica ni obratovala, je predilnica prešla v lastništvo koncerna »Mautner A. G.« Dunaj. Leta 1923 je bila izvršena formalna nacionalizacija tujih podjetij v predaprilski Jugoslaviji. Tako je predilnica dobila novo ime kot obrat »Jugoslovanskih tekstilnih tvornic Mautner d. d.« z upravnim sedežem in vodstvom v Zagrebu.

Rahljači bal izdelani po lastnih načrtih so se dobro obnesli

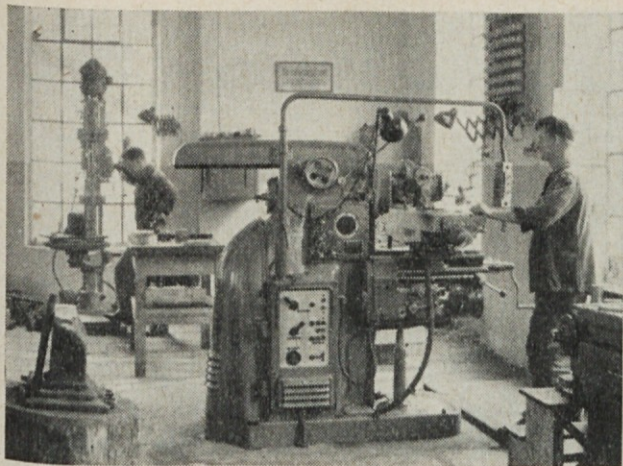
Rekonstruirani stroj za izdelavo papirnatih tekstilnih cevč

Novi otepalniki z avtomatsko zamenjavo svitkov

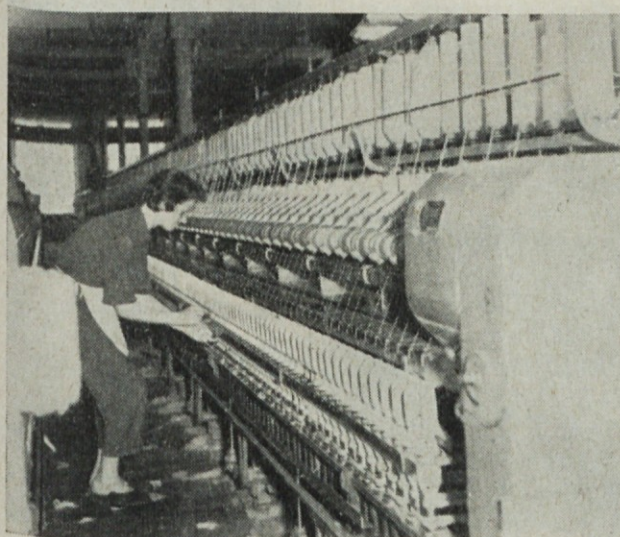
Prvi instruktorji za poučevanje praktičnega dela v podjetju

Sodobni stroji v mehanični delavnici omogočajo različne postopke obdelave

Mehanizirano nakladanje zabojev s prejo v novem skladišču

Z rekonstrukcijo pristančnih strojev smo front posluževanja lahko razširili

Doba predaprilske Jugoslavije:

Z ustanovitvijo Kraljevine SHS so za Mautnerjev obrat v Litiji nastopile zelo ugodne razmere. Nagli razvoj tekstilne industrije, pogojen s splošno zaostalostjo tržišča in ceneno domačo delovno silo, je pospešil proizvodnjo mikane bombažne preje.

Jugoslovanska tekstilna industrija je bila odvisna od tujega kapitala, kar se je videlo pri uvozu deloma že rabljenih strojev in njihovem nadaljnjem izkoriščanju na račun nerazvitega tržišča in cenene delovne sile.

Tako je bila v litijski predilnici vpeljana 1924. leta še ena dnevna izmena.

1922. leta so začeli graditi večjo delavsko kolonijo »Na Stavbah« z 90 družinskimi stanovanji in Dekliški dom z okoli 100 ležišči. Toda to je bila le navidezna skrb za blagor delavcev, v resnici pa je bila samo učinkovita naložba sredstev, ki jih niso mogli prenesti v tujino.

Delavčeve »blaginje« v Litiji je bilo kmalu konec. Svetovna kapitalistična kriza leta 1930 je dosegla tudi predilnico. Uvedli so zopet eno samo izmeno, številno delavcev pa so seveda znatno zmanjšali.

V letih 1928—1929 so preuredili pogonske naprave. Montirani so bili parni kotli s parno turbino kapacitete 1500 KS.

Leta 1933 so prepeljali iz Prebolda v Litijo 14 predilnih strojev. V naslednjem letu je bil zgrajen nov objekt z motovilnico in postavljen nov generator. Investicija se je dobro obrestovala, ker so naraščala naročila sukanе preje v predenih, kjer je bil dobiček večji.

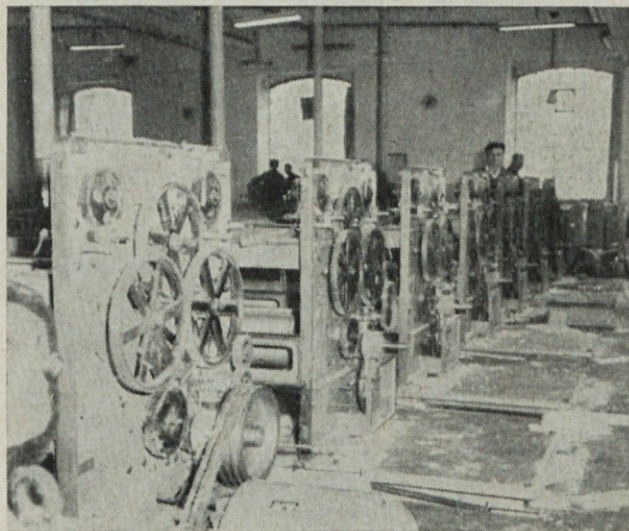
Čistilnica z vsemi stranskimi oddelki je bila obnovljena leta 1936. Pred tem, že 1933. leta, nato pa še 1937. leta, je v čistilnici nastal požar, ki je uničil več naprav, zlasti stroj za predelavo odpadkov.

Po nabavi 45 predilnih strojev v letih 1939—1941 je bilo demontiranih 10 selfaktorjev. Nabavljenih je bilo tudi 13 novih mikalnikov.

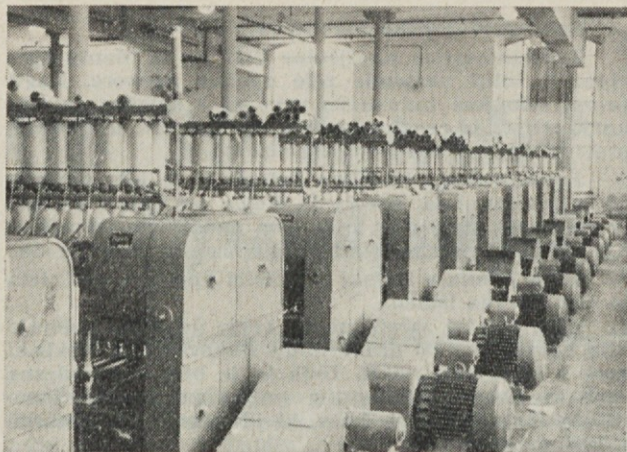
Predilnica je imela v stari Jugoslaviji skupno 37 072 vreten, od tega 11 600 selfaktorskih vreten. Stroji večinoma niso bili novi; 23 pristančnih strojev (10 600 vreten) celo iz leta 1909, pa tudi stroji v vmesnih fazah tehnološkega postopka niso bili več najboljši.

Bombaž je v tem času prihajal iz Amerike, Burme, Egipta in Turčije. V zadnjih letih pred vojno pa so predelovali tudi makedonski bombaž. 1940. leta se je pričela proizvodnja preje iz mešanice bombaža in vlaken iz regenerirane celuloze v razmerju 67 : 33.

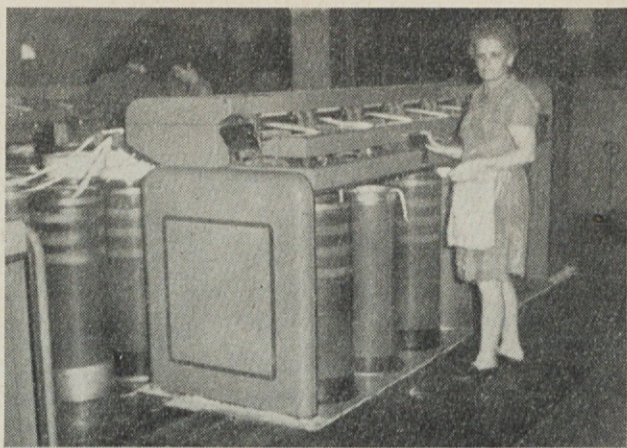
Za to obdobje je bilo značilno, da vodilnih strokovnjakov, ki so bili tuji, ni nihče ogrožal, kljub formalnim predpisom o omejeni zaposlitvi inozemskih strokovnjakov. Nihče se ni resno loteval dejstva, da ni bilo niti formalno zadoščeno zakoniti zahtevi o uva-

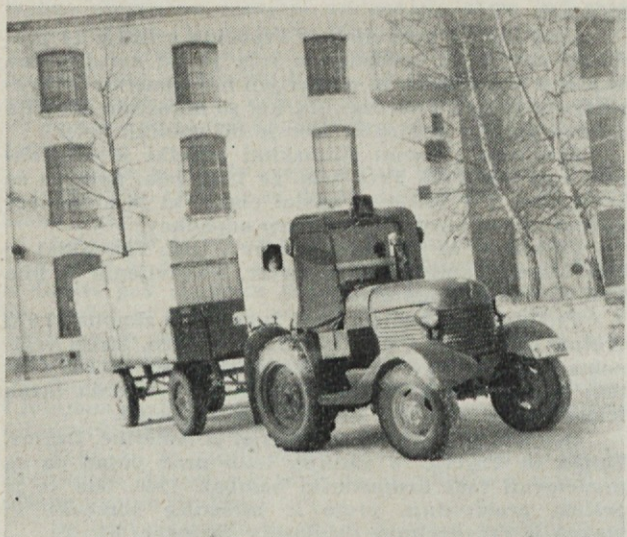
Z montažo novih Krušik strojev so vretenske kapacitete znatno porasle

Pogled na rekonstruirane stroje s Zinser raztezali v predilnici I

Novo montirane raztezalke »Ingolstadt«

Velik del preje pošiljamo odjemalcem kosovno po železnici. Ta prevoz vršimo z našim »starim konjičkom«

janju nadomestnih domačih strokovnjakov. Vzrok je bil tudi v tem, da je bilo ob raznih volitvah tuje lažje prepričati za koga naj volijo.

Sindikarno delo v tovarni je bilo v splošnem malo razgibano. Z relativno boljšimi plačami vrhnje plasti, katerih kupno moč je povečala kmečka okolica s svojimi pridelki, kar je v številnih primerih predstavljalo dopolnilni dohodek kmečkega, prebivalstva, je vodstvo revolucionarnost litijskega predilca po obsegu in intenzivnosti omejevalo in vsak izbruh pravočasno zatrl.

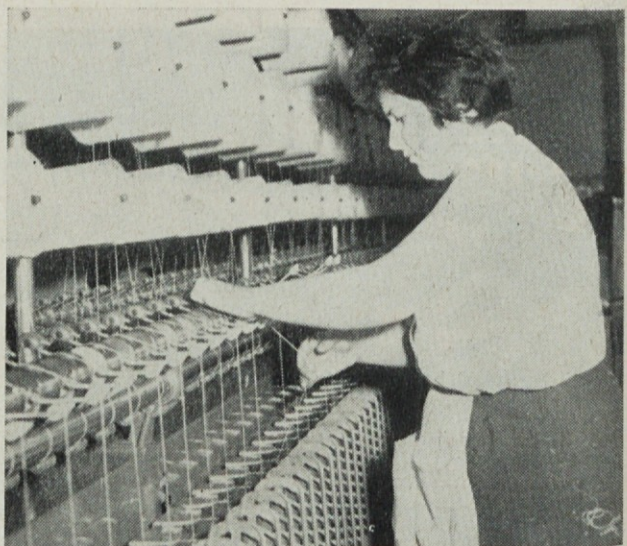
Doba okupacije:

Okupacija zasavske doline od nacistov je imela vpliv tudi na predilnico. V tehnološkem pogledu je pomenil nadaljnje povečanje in modernizacijo, da bi lahko obrat izkoristili v zameno za druge kapacitete, ki so prešle na zadovoljevanje neposrednih potreb okupatorjeve vojske. Vendar se je celotno število vreten zmanjšalo na 35 640 (od tega je bilo 3600 selfaktorskih vreten), le da so bili stroji deloma sodobnejši in večje zmogljivosti.

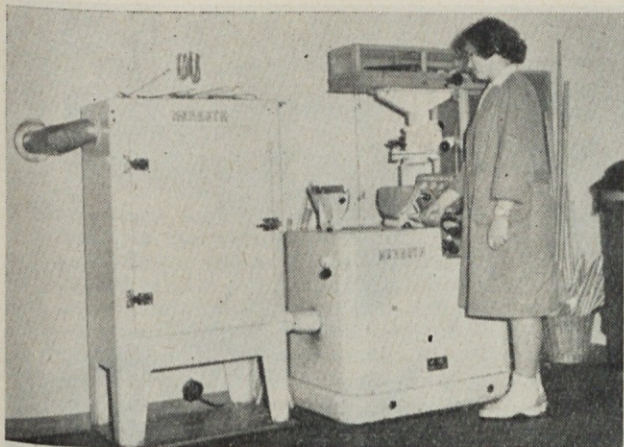
V tem času se je predelava bombaža povsem ustavila, začeli pa so predelovati vlakna iz regenerirane celuloze nemškega in italijanskega izvora. Predelava bombaža se je ustavila, ker so bila glavna področja, kjer se je proizvajal bombaž izven okupatorjevega dosega. Zato so tedaj Nemci in Italijani razvili močno industrijo za proizvodnjo vlaken iz celuloznih polimerov.

Novi dvojni stroj SAVIO omogoča večjo produkcijo dvojnice

Sukalni stroj SAVIO se od starih razlikuje po sodobni pogonski ureditvi

Kondicionirni aparat omogoča hitro ugotavljanje vlage

Nacisti so ob prehodu predilnice v svoje roke preimenovali družbo v »Pottendorfer Spinnerei und Felixdorfer Weberei A. G. Wien«. Nato se je predilnica še enkrat preimenovala in sicer v »Littai-Pragwalder Textilwerke A. G.; Littai«.

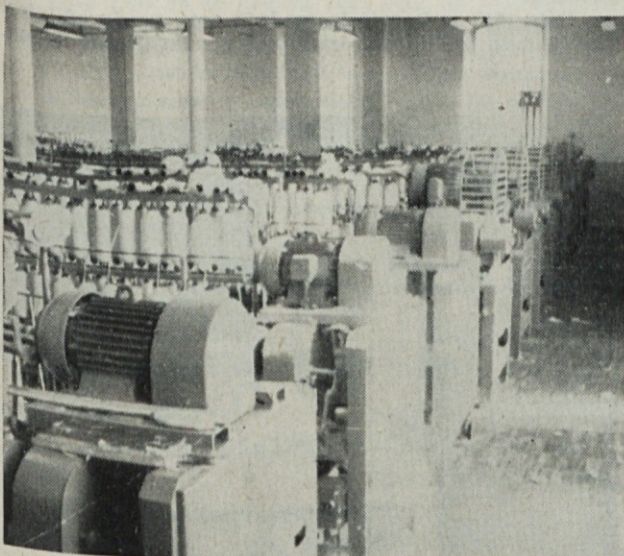
V tem času je namesto prvotnih dveh začela obratovati spet samo ena izmena. Septembra 1944. leta pa je predilnica vsled akcij partizanskih odredov in pomanjkanja surovin dokončno ustavila obratovanje.

Po osvoboditvi:

Po osvoboditvi obratovanja niso mogli takoj obnoviti. V skladišču je sicer ostalo 95 ton umetnega prediva (vlakna iz regenerirane celuloze), vendar pa je bilo treba izvršiti vsaj najnujnejša popravila, da se vsaj delno odstranijo posledice vojne. Obnoviti je bilo treba razstreljeno transformatorsko postajo in črpalko za industrijsko vodo.

Najnujnejše je bilo kmalu vsaj začasno popravljeno. Dne 13. junija 1945 je predilnica začela obratovati s 13 272 vreteni. Istočasno s popravili, ki so se nadaljevala, pa je bilo treba poskrbeti tudi za novo delovno silo z vodilnim osebjem vred.

Po prvih dobavah UNRRE in ruskega bombaža se je s 6. septembrom 1945 začela predelava bombažnega vlakna, a 14. septembra istega leta, ko so ispredli vsa umetna vlakna (95 ton), je postal bombaž izključni reprodukcijski material. Dne 19. septembra istega leta je bila uvedena še druga izmena. Število zaposlenih se

V predilnici III montirani stari stroji so se kmalu amortizirali

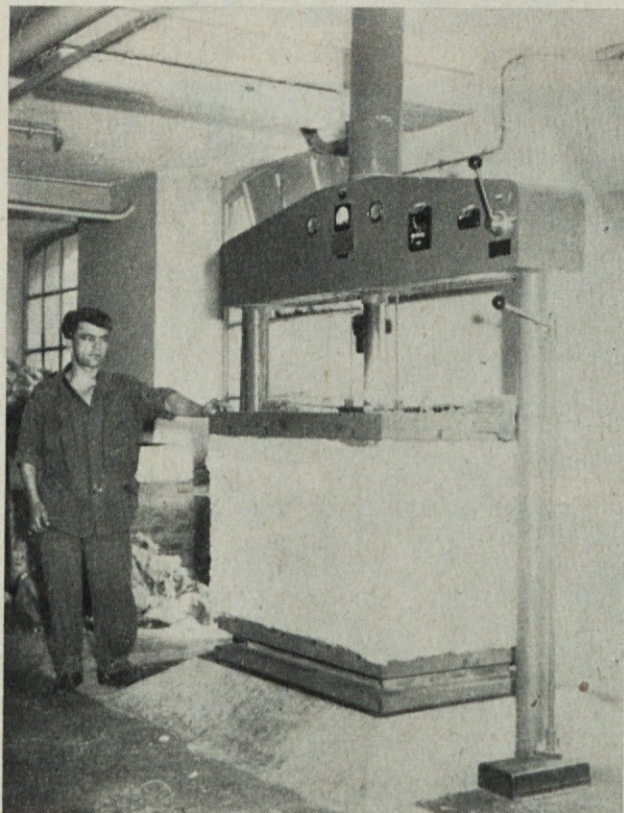
Na SAVIO previjalnih strojih se previje veliko sukane in enojne preje

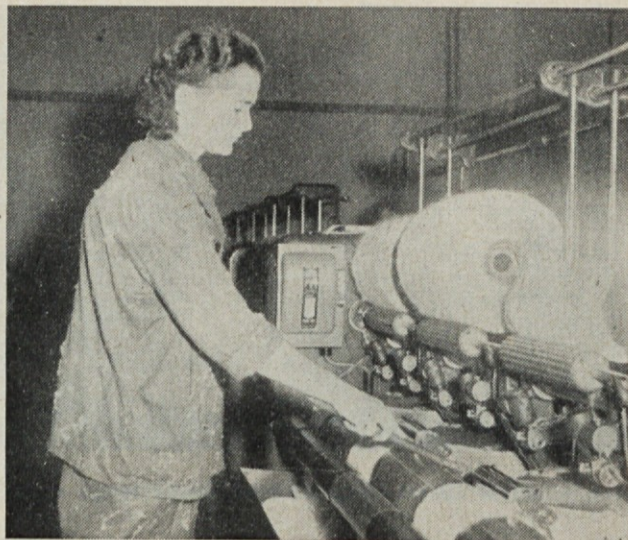
Na rekonstruiranih sukalnih strojih se je z uvedbo večjega formata dvignila produkcija

Novi viličar na diselski pogon pri nakladanju bal

Z novo hidravlično stiskalnico smo znatno izboljšali delovne pogoje v čistilnici odpadkov

Česalni stroji omogočajo proizvodnjo kvalitetnejše preje

je dvignilo na 542 oseb. Dnevna produkcija je znašala tedaj približno 5400 kg preje.

Decembra 1945. je narasla dnevna produkcija že na 7450 kg. Istočasno pa so v stročnarni začele delati tri izmene. Julija 1946 pa so v stročnarni postavili novo sušilno peč, 10. februarja 1946 je znašala dnevna produkcija že 10 200 kg.

Dne 27. maja 1946 se je pričelo obratovanje v treh izmenah, vendar pa je ta s polnim obsegom začela delati šele novembra meseca istega leta.

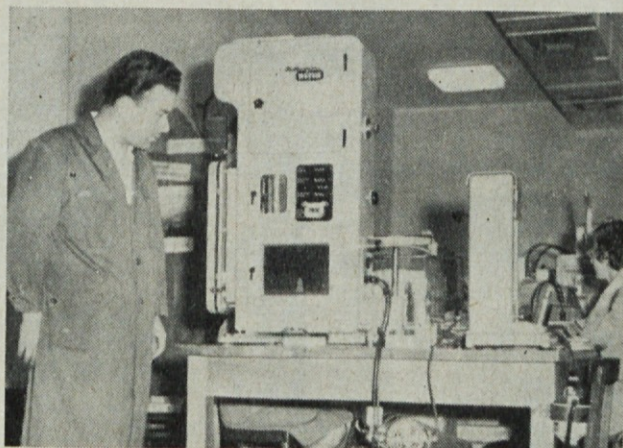
23. oktobra 1946 je predilnica dobila novo ime »Predilnica Litija« v Litiji, ki ga ima še danes.

Leta 1946—1947 je predilnica po nalogu takratne Glavne direkcije odstopila Predilnici in tkalnici Maribor 14 predilnih strojev s 3920 vreteni. Zaradi izrabe pa so bili izločeni še preostali selfaktorji (3600 vreten). Tako je ostalo v predilnici le še 28 120 vreten.

Aprila 1946. leta se je vsled izrabe ustavila parna turbina in so jo nadomestili z dvema odsluženima parnimima strojema. Ta dva sta začasno delovala do priključitve predilnice na daljnovid termoelektrarne Trbovlje. Istočasno se je začela demontaža parnih strojev, turbine in parnih kotlov. Montiran pa je bil nov kotel za ogrevalne potrebe.

Leta 1946 se je začela montaža klime naprav v predilnici in je bila v obeh predilnicah (I. in II.) uspešno izvršena.

Leta 1947 se je pričela gradnja nove predpredilnice, kjer je bilo veliko del izvršenih z udarniškim delom.

S sodobnimi preizkuševalnimi aparati je kontrola proizvodnje boljša

1954. leta je bilo zgrajeno novo skladišče za surovine, nova ograja in nov industrijski tir.

Rekonstrukcija, tj. obnova strojnega parka pa se je pričela šele z letom 1956. Tega leta se je začela rekonstrukcija flajerjev v visokoraztezne, s čemer sta odpadli dve pasaži flajerjev.

V letih 1956—1958 je bila izvršena premestitev mikalnikov, raztezalk in predpredilnih strojev v novo predpredilnico. Istočasno se je vršila tudi rekonstrukcija raztezalk. Na mikalnikih se je začel postopen prehod na uporabo jeklene garniture (prej elastična), kar je bolj odgovarjalo tehnološkemu postopku. Kasneje so bile na mikalnikih zamenjane tudi istrošene snemalne sekirice z rabljenimi uvoženimi sekiricami, drsni ležaji na mikalniku pa so bili zamenjani s krogličnimi. S prenovitvijo je odpadel tudi transmisijski pogon, ker je bil na vseh strojih montiran posamičen pogon.

Leta 1958 se je pričela rekonstrukcija predilnih strojev. Pri predelavi so bila na 12 predilnih strojih montirana Zinser raztezala. Pri nadaljni rekonstrukciji, ki je potekala z vmesnimi daljšimi in krajšimi prekinitvami, pa so se montirala Süssnova raztezala.

Rekonstrukcija predilnih strojev je potekala vsa leta, tako da je danes ostalo samo še 12 nerekonstruiranih strojev. Pri rekonstrukciji so bile na vse stroje montirane pnevmafil naprave.

V letu 1962 je bila montirana nova čistilnica, ker je bila prejšnja že popolnoma dotrajana in kvaliteta izdelanih svitkov ni več zadovoljevala.

Za novo čistilnico so bili uvoženi stroji nemške firme Trützschler (štirje otepalniki s hranilno omaro, štirje avtomatski filtri in dva stopničasta čistilca), nekaj strojev pa je bilo zgrajenih doma po naših načrtih (8 rahljačev s transportnim trakom), ostali stroji pa so bili delno predelani stroji iz stare čistilnice.

Poleg teh strojev je bil tedaj kupljen in montiran tudi agregat iste firme za rahljanje kemijskih vlaken iz naravnih in sintetičnih polimerov.

Istočasno je bila urejena nova vlagalnica s prezidavo stare predpredilnice.

Leta 1962 se je povečalo število predilnih strojev; montiranih je bilo 10 novih strojev firme Krušik s Zinser raztezali skupno novih 3676 vreten.

Septembra meseca 1963. leta pa je bila po trome-sečnem poskusnem obratovanju dana v pogon predilnica III., kjer je montiranih 3944 vreten. Za ta oddelek so bili poceni kupljeni že rabljeni stroji, ki pa so se že davno amortizirali.

Leto 1963 je pomembno tudi zaradi tega, ker smo v tem letu začeli po poskusnih predelavah s proizvodnjo sintetičnih vlaken.

Leta 1964 so se pričela tudi dela na montaži centralnega pneumafila v predilnici I. in II. ter obnovitev klime naprave v obeh predilnicah. V predpredilnici se je istočasno začela montirati nova klima naprava.

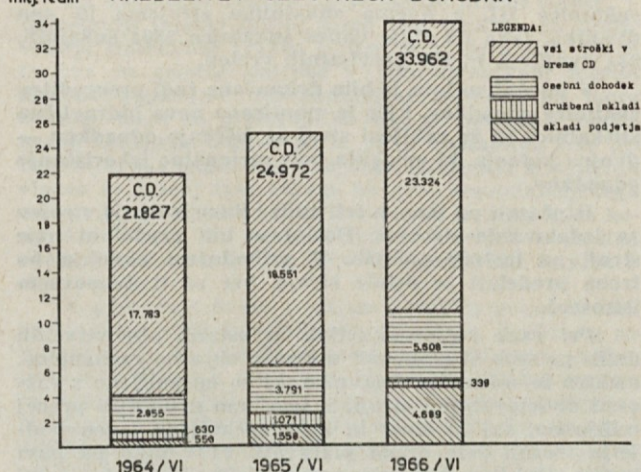
Klima naprave z avtomatsko regulacijo so bile dokončno montirane leta 1965. Imajo pa to slabo stran, da so brez kompresorjev za hlajenje zraka, ki bi bili previsoka investicija.

Leta 1965 so bili v predilnici II. montirani novi predilni stroji in sicer 8 strojev firme Krušik s skupno 2896 vreteni.

Porast vretenskih kapacitet predilnice v povojnem obdobju:

Opis	Vretena	Leto
Do rekonstrukcije PS	28 120	1947—1958
Po rekonstrukciji 23 SACM		
PS v P. I.	26 968	1958—1962
Montaža 10 Krušik strojev v P II.	30 644	1962—1963
Montaža 12 PS v P. III.	34 588	1963—1965
Montaža 8 Krušik PS v P II.	37 484	1965—1966

RAZDELITEV CELOTNEGA DOHODKA

Leta 1964 se je pričelo tudi urejanje oddelka za melanžiranje, ki je bil dokončno urejen v začetku leta 1965. Z ureditvijo melanžirnice, ki je sestavljena iz predelanih strojev stare čistilnice, smo začeli s proizvodnjo melanžirane preje, za katero je danes na tržišču veliko povpraševanje.

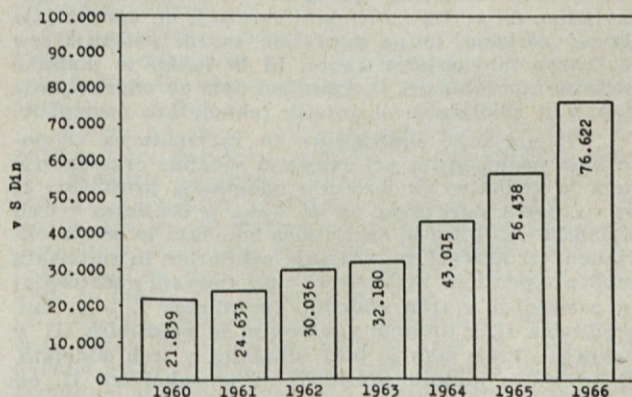
Pred enim letom, tj. leta 1965 pa smo začeli tudi s proizvodnjo česane bombažne preje, kajti v tem letu je bilo montiranih 8 česalnih strojev z ostalimi pripadajočimi stroji.

Prav tako pa smo začeli z zamenjavo starih raztezalk s skoraj novimi in modernimi raztezalkami, ki smo jih uvozili. Montaža teh raztezalk bo končana še v letošnjem letu. S tem bomo odpravili ozko grlo v proizvodnji, ki so ga do sedaj delale raztezalke.

Omeniti moramo tudi instalacijo nove razsvetljave v predilnici I. in II. v letošnjem letu, saj je bila ta do preureditve še iz predvojnih časov. Namesto 300 luksov, kolikor naj bi jih imela predilnica, je imela stara razsvetljava komaj 40—80 luksov. V predilnici III. pa je bila razsvetljava urejena že leta 1963 ob adaptaciji prostora.

Istočasno z obnavljanjem čistilnice, predpredilnice in predilnice pa se je modernizirala tudi sukalnica, ker je povpraševanje po sukani preji vse večje, prav tako pa je pri prodaji sukane ali previte preje dosežen tudi večji dobiček.

Že leta 1962 se je pričela rekonstrukcija sukalnih strojev za proizvodnjo kopsov večjega formata. Adaptirana je bila tudi sukalnica II. v kletnih prostorih stare čistilnice. Tu so bili v letih 1962—1964 montirani poleg treh starih sukalnih strojev novi stroji in sicer: trije sukalni, en dvojljni in trije previjalni stroji za konusne navitke, vsi italijanske firme »Savio«. Poleg su-

Povprečni neto osebni dohodki na zaposlenega

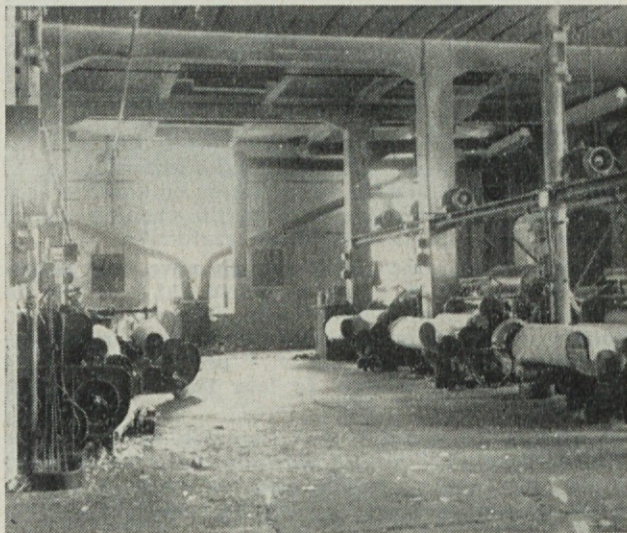
kalnice I. pa je bil leta 1966 na novo zgrajen prostor za sukalnico III. z dvema sukalnima strojema in eno dvojilko, tako da šteje danes sukalnica 5864 sukalnih, 284 dvojilnih in 208 previjalnih vreten.

V letošnjem letu je bila dokončana tudi preureditev čistilnice odpadkov, kjer je montirana nova hidravlična stiskalnica in že rabljeni stroj za čiščenje odpadkov — dvojna kotona, ki omogoča bolj racionalno izkoriščanje odpadkov.

Istočasno pa smo začeli tudi rekonstrukcijo strojev za izdelovanje stročnic. Doslej so bili predelani trije stroji po lastnih načrtih. V prihodnjem obdobju bo treba predelati še ostale stroje, ker so ti že povsem istrošeni.

Pri vseh rekonstrukcijah in ostalih obnovitvenih delih pa smo si pomagali z lastno obratno mehanično, elektro in mizarско delavnico, ki so opremljene z raznimi obdelovalnimi stroji. S tem smo prihranili precej milijonov, saj bi sicer ta dela opravljena izven podjetja morali zelo drago plačevati. Prav tako pa nam lastne obratne delavnice omogočajo, da lahko sami vršimo tudi zahtevnejša vzdrževalna dela.

Istočasno z urejanjem in rekonstrukcijo strojev v vseh oddelkih pa smo razvijali še en oddelek, ki je tesno povezan s proizvodnjo, t.j. laboratorij. Ta je danes v novo adaptiranem prostoru v predpredilnici. Opre-

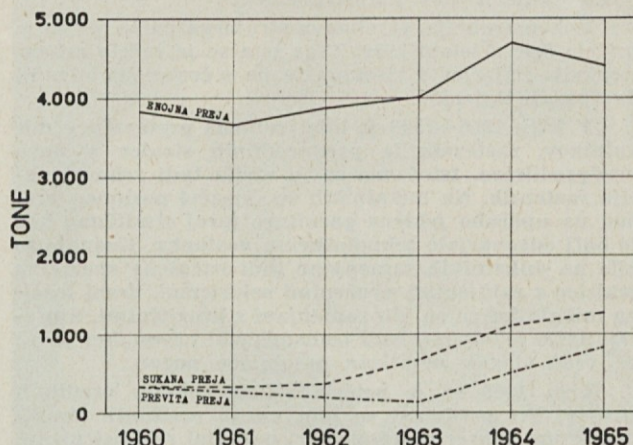

Takole je izgledala stara čistilnica na betonskih tleh

ljen je z najnovejšimi in najrazličnejšimi preizkuševalnimi aparati svetovno znanih firm. Za pravilnost rezultatov jamči tudi nova klima naprava s kompresorji za hlajenje zraka. Tako se vsi preiskusi vršijo v predpisanih klimatskih pogojih. Vendar pa lahko ugotavljamo, da se vsi izračunani rezultati ne uporabljajo dovolj koristno, to pa predvsem zaradi pomanjkljive izobrazbe mojstrskega kadra, ki bi lahko te podatke koristno uporabil pri vsakdanjem delu za odpravljanje napak in izboljšanje obstoječih tehnoloških postopkov.

Pri urejanju čimboljšega in racionalnega tehnološkega postopka ter pri uvažanju sodobne organizacije dela je velika ovira zastarela adaptacija prostorov, ki so večinoma stari preko 50 let. Tako je čistilnica v treh oddelkih (čistilnica in rahljalnica bombaža in celuloznih vlaken, ter agregat za rahljanje celuloznih in sintetskih vlaken v pritličju, melanjirnica pa v prvem nadstropju) in predilnica v treh oddelkih (predilnica I. v prvem, predilnica II. v drugem nadstropju in predilnica III. v pritličju). Prav tako je tudi sukalnica v treh oddelkih, ki so vsi v kletnih prostorih in je sukalnica II. od sukalnice I. oddaljena celo ca. 75 metrov, oba oddelka pa sta funkcionalno delno povezana.

PROIZVODNJA PREDILNICE IN SUKALNICE

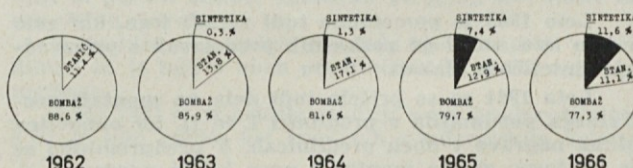
Drugi problem pa je v tem, da je lokacija podjetja takšna, da se le to površinsko skoraj ne more širiti. Zato so tudi izkoriščene vse možnosti za čimboljše izkoriščanje sedanje še proste površine, ki je porabljena predvsem za skladiščne prostore vrnjenih zabojev s cevkami.

Istočasno z obnovitvijo strojnega parka — z rekonstrukcijo starih ali z nakupom novih strojev, pa smo delno modernizirali tudi notranji transport. Poleg traktorja razpolagamo še s hidravličnim dvigalom (1959) za zlaganje bal, viličarjem (1959) na akumulatorski pogon, akumulatorskim vozičkom (1957) in novim viličarjem na dizelski pogon (1966). Vendar se medobratni transport zunaj obratov še vrši večinoma ročno. Ročni transport pa je veliko dražji, zato bo treba v prihodnje za mehanizacijo transporta investirati več sredstev kot doslej.

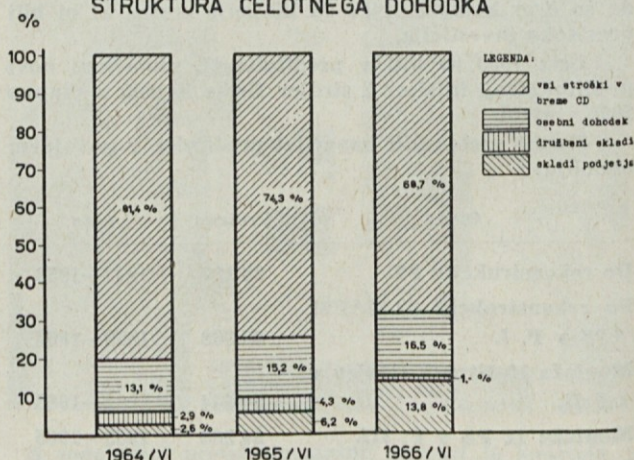
Perspektive podjetja:

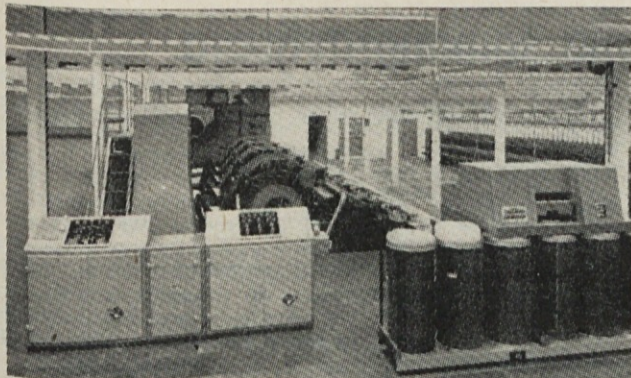
Perspektive Predilnice Litija so predvsem v povečani predelavi kemijskih vlaken, t.j. vlaken iz celuloznih in sintetičnih polimerov. Vlakna iz celuloznih polimerov se proizvajajo v Jugoslaviji (nekaž tovarn je še v izgradnji), prav tako pa imamo doma tudi surovino, za proizvodnjo teh vlaken, t.j. lesno celulozo.

STRUKTURA PROIZVODNJE ENOJNE PREJE

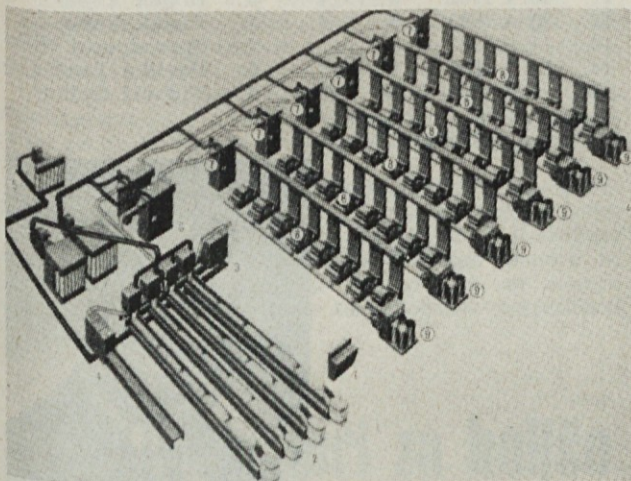

STRUKTURA CELOTNEGA DOHODKA

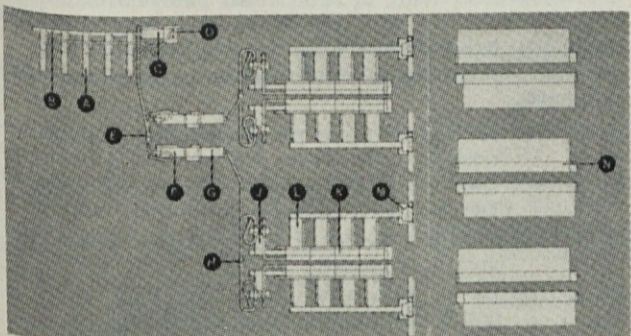

Pogled na skupino (baterijo) 4 mikalnikov. V ospredju visoko produktivna raztezalka z avtomatsko menjavo loncev in komandni pult za upravljanje

Avtomatski postopek za predelavo vlaken od bal do raztezalkinega pramena ameriške firme »SAKO-LOWEL« (shematski prikaz)

1 — kontrolni pult; 2 — večalni trgaj »Blendmaster«; 3 — hranilnik odvečnega materiala; 4 — dovajalnik odpadkov uporabljenih za ponovno predelavo; 5 — vrečni filter; 6 — zbiralno-hranilna omara; 7 — hranilnik za dovajanje materiala skupini 8 mikalnikov; 8 — skupina (baterija) 8 mikalnikov s polnim jaškom za oskrbovanje mikalnikov z materialom; 9 — visoko produktivna raztezalka z avtomatsko menjavo loncev

Shematski prikaz avtomatskega postopka predelave vlaken od bal do pramena raztezalkine angleške firme »PLATT BROS(SALES) LIMITED«

A — mešalno-dovajalna omara in dovajalna omara za odpadke; B — tekoči trak; C — ultra čistilec tip 520; D — enostavni bobnasti rahljalnik z iglami; E — razdelilec; F — ultra čistilec tip 521; G — čistilec na zračni tok, kombiniran z udarnim in pihalnim delom; H — razdelilec; J — hranilna omara; K — hranilni kanal z vračanjem odvečnega materiala hranilni omari; L — visoko produktivni mikalnik; M — visoko produktivna raztezalka z dovajalno mizo z odvajanjem pramena v lonec premera 508 mm z avtomatsko menjavo lonca; N — predpredilni stroj z 2-kratnim dvojenjem raztezalkinih pramenov, format navitka 356 × 178 mm

Za sintetična vlakna pa je stanje precej slabše. V Jugoslaviji imamo doslej samo eno tovarno za proizvodnjo sintetičnih vlaken (druga je v izgradnji), pa še ta ima za celotne potrebe v jugoslovanskem merilu majhne kapacitete, reprodukcijski material pa mora uvažati, kajti za proizvodnjo tega je potrebna močna bazna kemijska industrija, ki pa je rentabilna šele pri velikih kapacitetah. Tako bo naša industrija sintetičnih vlaken še precej časa vezana na uvoz reprodukcijskega materiala, prav tako pa bomo morali uvažati tudi kemijska vlakna, če bomo hoteli zadovoljiti vsak dan večje povpraševanje po finalnih proizvodih iz kemijskih vlaken.

V prihodnje bomo v našem podjetju povečali tudi proizvodnjo preje iz celuloznih polimerov, predvsem pa melanžev iz sintetičnih in celuloznih polimerov, kakor tudi raznobarnih melanžev in vlaken enake sestave in strukture. Začeli bomo tudi s proizvodnjo melanžev iz česanega bombaža in sintetičnih vlaken, kar je omogočeno z novo česalnico. Za tako melanžirano prejo je veliko povpraševanje, ker so v preji združene dobre lastnosti enih in drugih vlaken.

Vsekakor pa bomo morali s povečano proizvodnjo kemijskih vlaken prilagoditi temu tudi strojni park, saj nam stroji, ki so konstruirani za predelavo bombaža, povzročajo precej težav pri predelavi kemijskih vlaken. V prvi vrsti bomo morali nabaviti mikalnike za predelavo sintetičnih vlaken. S sedemletnim planom je predvideno, da bomo v naslednjih petih letih, če bodo finančne možnosti dopuščale, zamenjali sedanjo čistilnico, mikalnico in raztezalko z avtomatskim postopkom predelave vlaken od bale do raztezalkinega pramena. Pri tem postopku odpade ročno nakladanje bal in ves vmesni ročni transport do raztezalko. Prenos materiala od otepalnika do mikalnikov je pnevmatski, tako da odpade baterjev svitek in njegov transport do mikalnika. Mikalniki stojijo v skupinah (tako imenovanih baterijah). V eni bateriji je pri različnih izvedbah štiri do osem visokoproduktivnih mikalnikov. Izdelan mikalnikov pramen se ne navija v lonec, temveč se prameni z mikalnikov ene baterije po transportni mizi dovajajo raztezalki, ki stoji na koncu vsake baterije. Šele raztezalka navije pramen v lonec. Prednost tega postopka je v:

- kontinuiranem (neprekinjenem) delovnem postopku od bale do izdelanega pramena raztezalko;
- omejitvi števila polproizvodov (otepalnikov svitek) in njegovim ročnim transportom;
- kontinuiranem (neprekinjenem) dovajanju mikalnikovega pramena visokoproduktivni raztezalki.

Z uvedbo takega avtomatskega postopka, ki potrebuje majhno delovno površino bomo lahko tudi melanžirnico prestavili v pritličje.

Prav tako pa bomo morali do zamenjave čistilnice sedanje istrošene predpredilne stroje zamenjati z novimi.

Istočasno pa bomo začeli urejati tudi sukalnico, ki bo verjetno prestavljena v nadstropje, kjer so bile včasih mešalne celice in so sedaj ti prostori še nezasedeni. Za povezanost teh oddelkov pa bo treba postaviti novo dvigalo.

V prihodnjem obdobju bomo morali dopolniti tudi klimo s kompresorji za hlajenje zraka, ker bomo le tako lahko dosegli optimalne delovne (klimatske) pogoje.

Seveda pa bomo pri izvajanju tega programa, tj. nabava nove čistilnice, zamenjava predpredilnih strojev, ureditev sukalnice in dopolnitev klima naprav s kompresorji odvisni predvsem od lastnih sredstev. Višina le teh pa bo odvisna od bolj ali manj uspešnega gospodarjenja znotraj podjetja v prihodnjem obdobju, kakor tudi od zunanjih meril sprejetih v sklopu republike in federacije. Razumljivo pa je, da se bomo le s pravočasnim obnavljanjem in moderniziranjem strojnega parka, po vzoru industrijsko razvitih dežel in z uvedbo sodobne organizacije dela uspešno vključili v mednarodno delitev dela, kar je predpogoj za uspešen razvoj podjetja v prihodnjem obdobju.

Janez Krnc

Ob 16-letnici delavskega samoupravljanja

Dne 26. avgusta 1950 je bil izvoljen prvi delavski svet Predilnice Litija, ki je štel 43 članov.

Zgodovinskega pomena za naše podjetje pa je 9. september 1950, ko je bila prva seja prvoizvoljenega upravnega odbora in ko je upravni odbor kot predstavnik kolektiva prevzel vodstvo in upravljanje podjetja. Ta datum je vklesan v spominsko ploščo zgradbe tovarne.

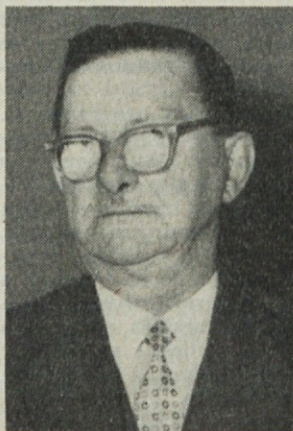
Predsednik prvega delavskega sveta podjetja
tov. Cvetežar Avgust

Vsi nadaljnji delavski sveti do vključno leta 1960 so šteli po 40 članov, od leta 1962 dalje, ko so že obstojali tudi sveti delovnih skupnosti, pa so delavski sveti šteli po 30 članov.

Prvi sveti delovnih skupnosti so bili izvoljeni 9. 9. 1961.

V letih 1950 do sedaj je bilo izvoljenih 12 delavskih svetov in sicer:

Zap. št.	Datum izvolitve	Skupno število	Zena	Moških	Predsednik
1.	26. 8. 1950	43	14	29	Cvetežar Avgust
2.	25. 3. 1952	40	17	23	Kaplja Jernej
3.	1952	40	ni podatkov		Repovž Ljudmila
4.	30. 3. 1954	40	16	24	Šuler Franc
5.	17. 4. 1956	40	20	20	Primožič Darko
6.	16. 4. 1957	40	20	20	Lotrič Vida
7.	2. 4. 1958	40	25	15	Jelnikar Hari
8.	12. 4. 1960	40	22	18	Majcen Milan
9.	12. 4. 1962	30	12	18	Stamatovski Niko
10.	29. 5. 1964	30	21	9	Rapl Lea
11.	12. 5. 1965	30	20	10	Rapl Lea
12.	26. 4. 1966	30	15	15	Peterca Brane

Predsednik prvega upravnega odbora podjetja
tov. Kaplja Jernej

Upravnih odborov pa je bilo v tem času izvoljenih 15:

Zap. št.	Datum izvolitve	Skupno število	Zena	Moških	Predsednik
1.	3. 9. 1950	9	3	6	Kaplja Jernej
2.	2. 4. 1952	9	2	7	Cirar Ivan
3.	1953	9	ni podatkov		Koprivnikar Lojze
4.	13. 4. 1954	9	3	6	Majcen Milan
5.	28. 4. 1956	9	3	6	Paš Avgust
6.	20. 4. 1957	9	3	6	Primožič Darko
7.	13. 4. 1958	9	4	5	Lotrič Vida
8.	17. 4. 1959	9	3	6	Zore Ivan
9.	22. 4. 1960	9	3	6	Jelnikar Hari
10.	27. 4. 1961	9	3	6	Bajec Aco
11.	26. 4. 1962	9	4	5	Bizjak Vojko
12.	25. 4. 1963	9	4	5	Bizjak Vojko
13.	11. 6. 1964	9	2	7	Stamatovski Niko
14.	24. 5. 1965	9	3	6	Pavliha Tone
15.	5. 5. 1966	9	3	6	Vidovič Gojko

Predsednik sedanjega delavskega sveta
tov. Brane Peterca

Omeniti bi bilo treba še, da smo v tovarni do vključno leta 1962 volili delavske svete ob vsakokratnih volitvah v celotnem številu za vso mandantno dobo, 29. 5. 1964 pa so bile prvič izvedene volitve v delavski svet tako, da smo volili polovico članov za 2 leti, polovico pa za 1 leto in od tedaj naprej volimo vsako leto polovico novih članov delavskega sveta.

Prav tako potekajo tudi volitve v **svete delovnih skupnosti**.

9. 9. 1961 so bili izvoljeni prvič sveti delovnih skupnosti,

29. 5. 1964 smo izvolili polovico članov svetov za 2 leti, polovico pa za 1 leto,

12. 5. 1965 izvoljena polovica novih članov svetov delovnih skupnosti,

26. 4. 1966 pa je bila prav tako izvoljena polovica novih članov delovnih skupnosti.

Delavski svet in upravni odbor sta si za pomoč pri svojem delu izbrala tudi razne komisije, ki jih sestavljajo člani samoupravnih organov in ostali člani kolektiva.

V začetku te komisije še niso v celoti opravljale svojega dela, tako da sta se morala delavski svet in upravni odbor baviti z najrazličnejšimi drobnimi vprašanji, danes pa nekatere naloge opravljajo komisije že povsem samostojno in o svojem delu poročajo samoupravnim organom, delavski svet in upravni odbor pa obravnavata važnejše stvari in se njima ni več treba ukvarjati z manj pomembnimi vprašanji.

Samoupravni organi so v zadnjih letih obravnavali z vso resnostjo rekonstrukcijo in modernizacijo strojev, statut, pravilnike o delitvi dohodka in osebnih dohodkov, o delovnih razmerjih, o dolžnosti delavcev pri delu, o varnosti pri delu, izobraževanju kadrov, družbeni standard delavcev (družbena prehrana, počitniški dom, stanovanjska izgradnja), periodične obračune, zaključne račune, nadurno odn. podaljšano delo, proizvodne programe, prodajo izdelkov, inventurne elaborate, odpise, nabave in posojila osnovnih sredstev, programe investicijskega vzdrževanja, 42-urni delovni teden, poročila o službenih potovanjih v inozemstvo, razporeditev sredstev na sklade, ukrepe v zvezi z gospodarsko reformo, razpise štipendij, disciplinske zadeve, problematiko oskrbovanja s surovinami, in dr.

Zaradi čim boljšega izvajanja neposrednega samoupravljanja delujejo že prej omenjene delovne skupnosti odn. sveti teh skupnosti.

V podjetju imamo 6 delovnih skupnosti in sicer:

1. Predilnica (sestavljajo jo oddelki: čistilnica, mikalnica, česalnica, predpredilnica, predilnice I, II in III, vlagalnica) — voli svoj svet.

2. Sukalnica — voli svoj svet.

3. Stročnarna — katere vsi zaposleni tvorijo svet.

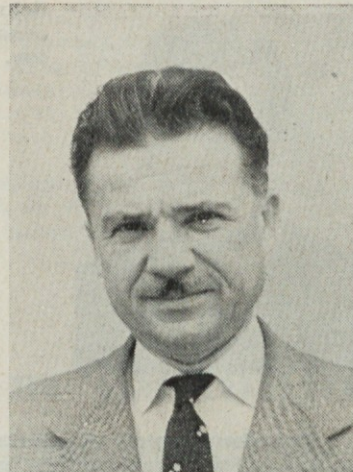
4. Vzdrževanje (združuje delavnice, remont, čistilne kolone, kotlarno, valjčkarno) — voli svoj svet.

5. Uprava (splošni, finančni, komercialni sektor s skladiščno-transportnimi delavci, tehnični sektor, proizvodni sektor in biro za ekonomske analize in statistiko) — voli svoj svet.

6. Obrat družbene prehrane (vrtnarija, menza, Počitniški dom) — katerega vsi zaposleni tvorijo svet.

Sveti delovnih skupnosti niso še dovolj aktivno zaživel, imajo sicer po statutu določene pravice in pristojnosti, vendar pa o gotovih stvareh ne morejo samostojno odločati, ker je to odločanje prepuščeno delavskemu svetu.

**Predsednik sedanjega
upravnega odbora
tov. Gojko Vidović**

Želimo, da bi samoupravni organi v bodoče delali še z večjim uspehom, da bi dobro gospodarili s sredstvi, ki jih ustvari kolektiv in da bi še v naprej skrbeli za čim boljši standard delovnih ljudi v kolektivu in imeli razumevanje tudi do problemov občinske skupščine.

Našim samoupravnim organom so dane vse možnosti za resnično samoupravljanje, za katerega se delovni ljudje v drugih državah še borijo. Te možnosti za boljše delo so se posebno utrdile po IV. plenumu ZKJ in so sklepe tega plenuma z zadovoljstvom sprejeli vsi delovni ljudje v Jugoslaviji.

L. R.

ZK se bori za boljše življenje delovnih ljudi

Ob letošnjem slavlju, ko je za nami 80 let dela predilniških delavcev, se spominjamo, da je bila v tem obdobju borba za kruh zelo različna.

V začetku dela so morali predilniški delavci delati pod zelo težkimi delovnimi pogoji. Lastniki tovarne so bili kapitalisti, ki so imeli večino pravic glede odločanja v svojih rokah in takrat delavci niso imeli takih možnosti glede uveljavljanja svojih pravic, kot jih imajo danes. Marsikateri delavec, ki se je potegoval za svoje pravice, je bil odpuščen in se je moral priključiti brezposelni množici, ki je bila v tedanjem času zelo številna.

Tudi Litiija sama je mela v času kapitalističnega sistema zelo malo od predilnice, saj je šel ves dobiček v tuje dežele.

Šele po drugi svetovni vojni so se stvari bistveno spremenile, kar je bila vsekakor zasluga KPJ, ki je organizirala in izbojevala skupno z jugoslovanskimi množicami revolucijo in odpravila razredni kapitalistični sistem. Z uvedbo novega demokratičnega socialističnega sistema, posebno še z uvedbo samoupravnega sistema, so dobili delovni ljudje pravice sodelovanja in odločanja. Samoupravni sistem je najnaprednejši sistem v zgodovini človeštva in deluje na demokratičnih principih, kar pa zahteva od ljudi več znanja, več razmišljanja in poučevanja. Delo v samoupravnih organih ni lahko, vendar pa je dostopno in dosegljivo vsakomur, ki si prizadeva, da bi osvojil čimveč znanja in tako ustvaril sebi in družbi boljši materialni in socialni položaj.

Pred nami so še velike naloge, ki so bile sprejete na VIII. Kongresu ZKJ leta 1964. To so pomembni ukrepi in programi za vse delovne ljudi. Ta kongres je dal med drugim tudi ogromen poudarek za hitrejšo dviganje življenjskega standarda vseh delovnih ljudi

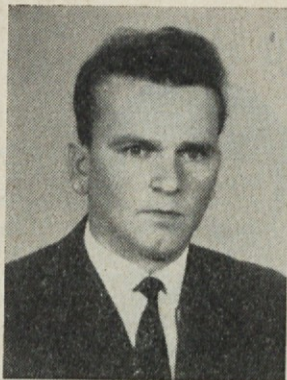
in zahteval — zlasti tov. Tito —, da odstranimo s poti vse tisto, kar zavira naše samoupravljanje. Prav tako so pomembni za vse nas lanske ukrepi za izvedbo gospodarske reforme. Le-ta je neke vrste gospodarska revolucija, ki bo prinesla ogromne spremembe v našem gospodarstvu. Z izvedbo reforme bomo stabilizirali naše gospodarstvo, ovrednotili dinar, umirili cene itd.

Vsi predvideni ukrepi pa se ne izvajajo dovolj uspešno, predvsem zaradi raznih deformacij, ki so nastale v upravi državne varnosti. Posamezni vodilni ljudje v tej službi so zavirali te ukrepe. Ti ljudje so se hoteli polastiti oblasti, vendar jim to ni uspelo, ker jim je celoten centralni komite ZKJ na nedavnem IV. plenumu to preprečil.

O vseh teh ukrepih je tudi naša osnovna organizacija razpravljala in jih pozitivno ocenila. Po zadnjem plenumu je predilniški sekretariat ZKJ izdelal analizo o delu ZK, o samoupravni dejavnosti in o programu dela članov ZK za bližnje obdobje. Ugotovil je, da se vsi samoupravni akti v podjetju sprejemajo pravočasno in so usklajeni z zakonitimi predpisi ter gredo po predpisanem postopku v razpravo in v odločanje vsem samoupravnim organom. Pri izdelavi teh aktov se je težilo za tem, da se zakonito koristi delovnih ljudi tovarne. Praksa tudi kaže, da je izvajanje sprejetih aktov dobro.

Kritika članov kolektiva se ni dušila. Noben član kolektiva zaradi kritike ni občutil kakršnihkoli posledic.

Demokratično reševanje vseh problemov je ugodno vplivalo na odnose in politično razpoloženje v delovni organizaciji. Negativno pri samoupravljanju lahko smatramo to, da nekateri izvoljeni člani kolektiva v teh organih aktivno ne sodelujejo oz. so pasivni do vseh dogajanj v podjetju.

**Sekretar
osnovne organizacije ZK
tov. Franci Borišek**

Delo komunistov se odraža tudi v samoupravnih organih. Člani organizacije se uveljavljajo preko družbenih organizacij, upravnega odbora, delavskega sveta, sindikata itd. odn. tam, kjer so pač včlanjeni.

V bližnjem obdobju se bo delo organizacije ZK v naši gospodarski organizaciji odražalo v prvi vrsti v doslednem izvajanju in nadaljnjem razvijanju samoupravljanja. Naloga članov ZK bo, da se bo nenehno vodil organiziran boj v osnovni organizaciji in izven

nje za dosledno uveljavitev in izvršitev vseh ukrepov gospodarske reforme.

Zaradi zahtevnih nalog, ki so pred članstvom ZK, je nujno, da se idejni nivo članstva nenehno dviga. Osnovna organizacija bo v ta namen organizirala več predavanj, ki se bodo pričela v mesecu septembru. Predavanja bodo povezana z nedavnimi gospodarskimi in drugimi ukrepi, tako da bo lahko vsak član ZK seznanjen z gospodarskimi in političnimi cilji.

Osnovna organizacija je po plenumu razpravljala tudi o pasivizaciji članstva. Prevladalo je mnenje, da mora pasivni del članstva postati aktiven. Na podlagi te ugotovitve se bo v bližnji prihodnosti organizacija ZK prizadevala, da bo moral vsak član ZK dati svoj prispevek in se bo moral intenzivno vključevati v družbeno dogajanje.

Osnovna organizacija je sprejela sklep o nadaljnji utrditvi discipline. To vprašanje smo v tej mandatni dobi že precej uredili, zlasti pri odpravi neopravičenih izostankov. Sankcije, ki smo jih pred nedavnim začeli izvajati proti kršilcem discipline, se zelo pozitivno odražajo in so se izostanki že zmanjšali.

Zveza komunistov se je vedno borila za boljše življenje in pravice delovnih ljudi. Ta boj bo tudi v prihodnje nadaljevala naša osnovna organizacija in se bodo komunisti v njej prizadevali za čimhitrejšo realizacijo vseh ukrepov.

Borišek Franc

Nove oblike dela sindikatov

Ob proslavi 80-letnice obstoja Predilnice Litija je prav, da pregledamo delo in uspehe sindikalne organizacije.

Največji uspeh naše organizacije je, da so skoraj vsi člani delovnega kolektiva tudi člani sindikata. Z reorganizacijo finančnega poslovanja, ki je prineslo pozitivne rezultate, je nastala vrzel, ker so ostali poverjeniki v posameznih oddelkih brez dela. Njihovo delo je bilo prej osredotočeno na pobiranje članarine in samopomoči. Upravni odbor Sindikalne podružnice tudi ni imel tesnejše povezave s celotnim članstvom. Zato je sprejel sklep, da se na razširjene seje vabi tudi poverjenike. Preko poverjenikov ima sedaj upravni odbor boljšo povezavo s celotnim članstvom.

O čem je razpravljal upravni odbor sindikalne podružnice? V prvi vrsti o vsebini in obliki dela samoupravnih organov.

Težnja sindikata je, da se izmenja v samoupravnih organih čimvečje število članov delovnega kolektiva.

Dolžnost strokovnih služb pa je, da pripravijo za samoupravne organe analize in strokovne predloge, da samoupravni organi lažje sprejemajo posamezne odločitve.

Poudariti moram, da je pred sprejemanjem važnejših sklepov delavskega sveta razpravljal o vsebini predlogov tudi sindikat, ki je iznašal na sejah delavskega sveta svoja stališča in priporočila. Če analiziramo delo samoupravnih organov, moramo reči, da je delo uspešno. Podjetje je uspelo ob majhnih investicijah preusmeriti del proizvodnje na celulozna in sintetična vlakna. Ta preusmeritev proizvodnje je povečala celotni dohodek podjetja. Zato smo povečali tudi sklade podjetja, povečali pa so se tudi osebni dohodki, kar je rezultat dobrega gospodarjenja.

Celotni sistem nagrajevanja bomo morali še izpopolniti. Sedanji način nagrajevanja je odvisen od uspeha celotne izmene in premalo upošteva uspeh posameznika. Imamo primere, da predica na flyerjih z manjšim delovnim učinkom zaradi večjih storilnosti sodelavk na isti izmeni prejema večje dohodke od predice z večjo storilnostjo na drugi izmeni, katere sodelavke dosegajo slabše rezultate. Ker delata predici na istih strojih pod enakimi delovnimi pogoji, nagrajevanje destimulativno vpliva na storilnost. Na drugi strani pa mora biti uspeh na flyerjih v medsebojni odvisnosti od uspeha na raztezalkah. To so le posa-

mezni primeri, ki dokazujejo, da bomo morali sistem nagrajevanja še izpopolniti.

Zato je možno samo s skupnimi prizadevanji povečati kvaliteto in obseg proizvodnje. Iz navedenih razlogov samoupravni organi skupno s sindikatom niso uspeli organizirati tekmovanja med posameznimi izmenami.

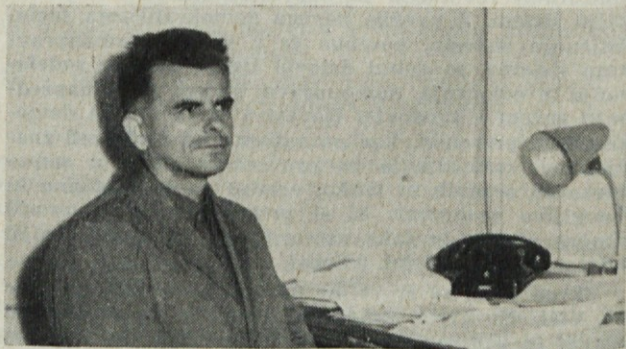
Pred nami je naloga, da izpolnimo sistem nagrajevanja in odpravimo ozka grla v proizvodnji. V novih pogojih bomo dosegali v normalnem delovnem času še boljše rezultate.

Sindikat je tudi pobudnik za ustvaritev zdravih delovnih pogojev. Veliko je bilo že narejenega, vendar še ne moremo biti zadovoljni. Zato bo sindikat sodeloval s samoupravnimi organi, da bomo novi zakon o varstvu pri delu tudi izvajali.

Na sejah je upravni odbor veliko razpravljal o rekreaciji in oddihu članov delovnega kolektiva. Menim, da je bil denar za nadomestilo K-15 pravično razdeljen, ker so bili pri razdeljevanju upoštevani vsi družinski člani.

Tudi regres za letovanje v Počitniškem domu je zadosten, tako da je dana vsem članom delovnega kolektiva možnost letovanja.

V primeru bolezni nudi sindikat gmotno pomoč. Člani zdravstvenosocialne komisije obiščejo obolele člane kolektiva na domu.

Predsednik sindikalne podružnice tov. Franci Lesjak

Podjetje že vrsto let uspešno rešuje stanovanjsko stisko. Veliko stanovanj je bilo že zgrajenih. Vendar s sprejemanjem novih članov rastejo tudi potrebe po stanovanjih. Težave so, ker so ostala podjetja na območju občine v stanovanjski izgradnji pasivna.

Sindikata daje tudi pobudo za kulturno prosvetno dejavnost. Vendar moramo pri vzdrževanju prosvetne dvorane upoštevati stroške vzdrževanja.

V samih začetkih je tudi športno udejstvovanje. So pogoji za nogomet, balinanje, namizni tenis in odbojko. V nogometu in balinanju so bile že odigrane

tekme z ostalimi sindikalnimi klubi. Na tem področju je še veliko možnosti za rekreacijo.

Ekonomsko močna dejavnost sindikata je socialni fond, ki marsikomu pomaga iz trenutne stiske.

Pravtako je obravnaval upravni odbor ukrepe v zvezi z gospodarsko reformo in sklepe IV. plenuma CK ZKJ na Brionih.

Področje dela v sindikatu je zelo obširno in zato vabimo vse članstvo, da se vključi v prizadevanja za večjo storilnost, večje osebne dohodke in zdrave delovne pogoje.

Franci Lesjak

Dejavnost DITT v prihodnjem obdobju

Društvo inženirjev in tehnikov tekstilcev Predilnice Litija je edina strokovna organizacija v našem podjetju in šteje 28 rednih in 37 izrednih članov. Dejavnost društva je usmerjena predvsem v dve smeri, t. j. reševanje tekočih (tehnoloških, organizacijskih itd.) problemov znotraj podjetja in kot predpogoj za uspešno reševanje omenjene naloge, izobraževanje vseh članov društva.

Iz visokega števila izrednih članov lahko zaključimo, da je večina teh napredovala do vodilnega mesta na podlagi uspešnega praktičnega dela. Seveda pa dolgoletna praksa ni dovolj, ker brez teorije le ne moremo z optimalnim uspehom izvrševati vsak dan bolj zahtevnih nalog. Dejstvo pa je, da sama teorija še manj koristi, kot dobra praksa. Torej sta oba faktorja, teorija in praksa, enako važna. Samo dolgotrajna praksa nam odkrije najbolj primerne, racionalne prijeme ter postopke, z dobrim teoretičnim znanjem pa lahko take postopke odkrijemo hitreje in kar je zelo važno, lahko ugotovimo in tudi analiziramo vzroke za manj ali bolj uspešno delo. Za današnji razvoj znanosti ne zadostuje samo ozko zasledovanje ene tehnične smeri, pač pa je potrebno spremljati napredek vseh vej znanosti. Te so danes že tako povezane, da med njimi skoraj ne moremo postaviti točnih razmejitev, tako obstajajo danes npr. že fizikalna kemija in kemijska fizika, kar nazorno dokazuje, da nekatere znanosti že posegajo v druge. Tako bi danes moral imeti vsak vodilni delavec vsaj osnovno znanje iz matematike, fizike, mehanike, elektrotehnike, kemije in psihologije. Poleg tega pa bi moral poznati osnove ekonomike ind. podjetij, predvsem pa metode sodobne organizacije in študija dela.

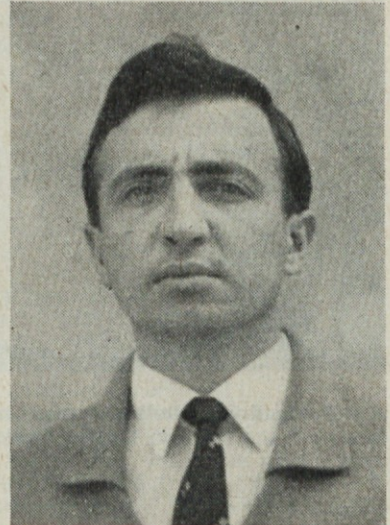
Iz tega lahko zaključimo, da bo imelo društvo na tem področju dovolj dela in upam, da bomo uspeli. Razumljivo je, da se tako obsežno delo ne da opraviti v kratkem obdobju, pravtako pa se tudi rezultati ne bodo pokazali takoj. Iz dosedanjih izkušenj vemo, da člani kažejo interes za nadaljnje izobraževanje, seveda pa so tudi taki, ki jih tako delo ne pritegne. Nekateri še vedno mislijo, da to ni važno, vendar pa bo čas pokazal svojo moč, kakor pravi ljudski rek, in tedaj bo za marsikoga prepozno. Nekateri celo skrivajo svoje neznanje in le-tega nočejo priznati. Vendar pa je to tako, kot bi gradili hišo brez temeljev, slej ali prej se bo porušila. Priznati neznanje ni nečastno, a skrivljanje tega ni vredno človeka v naši socialistični družbi. Vsi se učimo od rojstva skozi celo življenje. Zato je tudi nesmiselno trditi ali misliti, da je nekdo dosegel maksimum teoretičnega in praktičnega znanja.

Poleg izobraževanja pa bo moralo društvo v prihodnje pritegniti k reševanju raznih problemov znotraj podjetja čim več članov. Rešitve in odločitve, ki jih sprejemajo posamezniki ali pa ozek krog ljudi, ne morejo biti vedno najboljše, kar je včasih videti tudi v našem podjetju. Seveda so tu več ali manj krivisti, ki take odločitve sprejemajo, čeprav je to včasih pogojeno z objektivnimi vzroki. Ugotavljamo tudi, da se odločitve včasih sprejemajo brez podrobnih načrtov in analiz. Največja napaka pri takem odločanju je, da gredo stvari mimo neposrednih vodij oddelkov, katerih se razne odločitve tičejo. Prvič grešimo zato, ker ne

uporabimo znanja teh ljudi, ki bi vsled dobrega poznavanja oddelka in dela v njem lahko včasih dali tudi predlog za najboljšo rešitev. Druga napaka pa je v tem, da s takimi postopki ljudi odbijamo, ker pač njih ni nihče vprašal, ali jim vsaj razložil, za kaj gre. Tako se ustvarja nasprotno mnenje, kar pa se v merilu dela celotnega kolektiva lahko zelo negativno izrazi. Bil bi čas, da se tudi mi naučimo, da moramo biti včasih ne samo tehnologi ampak tudi psihologi, če je to potrebno. Iz tega sledi, da moramo poznati tudi osnove psihologije, saj to potrjuje dejstvo, da je z razvojem tehnologije in uvajanjem avtomatizacije negibna nova znanost, t. j. industrijska psihologija. Ugotavljamo namreč, da človek ni več stroj kot včasih, pač pa najbolj zapleten mehanizem, ki ga moramo poznati bolje kot stroj, čim bolj se avtomatizacija uvaža v proizvodnjo, tem večjo vlogo bo imel človeški faktor v proizvodnji.

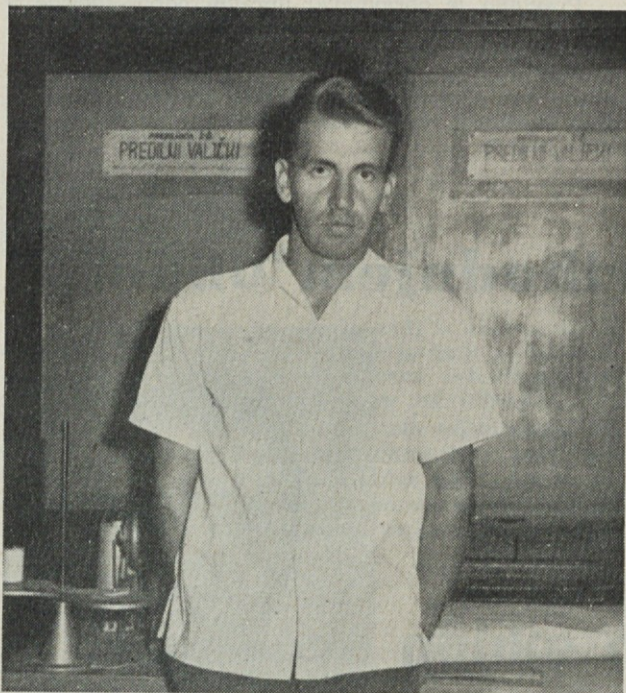
Iz pisanega sledi, da bo moralo biti bodoče delo društva zelo obsežno in intenzivno. Da se bo delovanje društva hitreje in uspešneje razvijalo, bo delovalo v okviru podjetja, kot finančno samostojna enota, t. j. potrebna sredstva si bo društvo s svojim delom samo ustvarjalo. Bolj ali manj uspešno delo se bo sigurno odrazilo v dosežkih in uspehih celotnega kolektiva, zato je tudi prav, da je društvo prešlo na tak način finančnega poslovanja, ker je to bolj stimulatívno za delo društva in bomo na ta način lahko z lastnim delom ustvarili več sredstev, ki jih bomo koristno uporabili za nabavo strokovne literature in organiziranje ekskurzij. Torej upravičeno lahko pričakujemo, da se bo naša organizacija lahko še bolj uveljavila ter postala nosilec vseh pobud in nalog, ki so ji namenjene in bo tako doprineslo tudi Društvo inženirjev in tehnikov tekstilcev Predilnice Litija svoj delež k čim uspešnejšemu gospodarjenju, doseženemu z uporabo sodobnih znanosti, moderne tehnologije ter sodobne organizacije dela.

J. Krnc

**Predsednik
Društva inženirjev
in tehnikov
tekstilcev
tov. Janez Krnc**

Delo mladine in njeni problemi

Predsednik mladinske organizacije v podjetju
tov. Danilo Cvetežar

V našem kolektivu je zaposlenih preko dvesto mladih proizvajalcev, vendar pa jih je včlanjenih v aktiv ZMS Predilnice Litija le okrog 60. Prevladuje predvsem ženska mladina. Po številu članov zelo močan aktiv in z idealnimi pogoji za delo.

Vendar stoji aktiv že nekaj časa na neki mrtvi točki in se na noben način ne more z nje premakniti. V zadnjem času smo začeli temeljito delati na tem, da delo aktiva oživi in se premakne z mrtve točke.

Glavni problemi, ki zavirajo delo v aktivu, so predvsem nezainteresiranost mladincev do mladinske organizacije in pa tudi sestav. Večina članov je iz okoliških krajev in so premalo ali pa sploh niso seznanjeni s pomenom, ki ga ima mladina v delovni organizaciji. Najbolj žalostno pa je to, da je precej mladink in mladincev, ki so bili na novo sprejeti v naš kolektiv, izrazilo, da nimajo namena včlaniti se v aktiv. Tu pridemo do spoznanja, da smo sami krivi, mislim na vodstvo aktiva, da je prišlo do tako kritičnega stanja. Do take situacije je prišlo, po kasnejših ugotovitvah le zaradi neresnega dela. K reševanju tega problema bi se moralo takoj preiti, vendar se je to zavlačevalo in privedlo aktiv tako daleč, da je bilo vprašanje obstoja.

Zaenkrat so še možnosti, da se vse, kakor pravimo, nekako spravi na zeleno vejo. Na tem se že dela in so se pokazali dokaj dobri rezultati. Dokončna rešitev teh problemov pa bo možna le v primeru, da k reševanju ne pristopi samo določeno število mladincev, ampak vsi člani aktiva. Le tako bomo lahko izboljšali dosežanje stanje in aktiv postavili na trdne noge.

Danilo Cvetežar

Ob 10. obletnici ustanovitve Industrijskega GD Predilnice Litija

Po osvoboditvi se je pod okriljem Prostovoljnega gasilskega društva Litija ustanovila v Predilnici Litija gasilska četa, ki je od ustanovitve sodelovala v vseh večjih akcijah. Na spodbudo najagilnejših gasilskih članov kolektiva Predilnice Litija se je leta 1956 ustanovilo Industrijsko gasilsko društvo Predilnice Litija.

Društvo je začelo živahno delo na področju požarne varnosti v podjetju in izobraževanju članstva. Z reorganizacijo vratarske in čuvajske službe se je leta 1957 uvedla stalna dežurna gasilska služba. Tako se je stanje na področju požarne varnosti iz leta v leto izboljševalo, kar dokazuje tudi analiza požarov nekaj let nazaj. En vzrok za zmanjšanje števila požarov pa je sigurno tudi izboljšanje tehnološkega postopka. S tem smo odpravili veliko nevarnosti požarov, ki so največkrat nastajali prav v čistilnici zaradi diskontinuiranega (prekinjenega) postopka čiščenja z dovajanjem zrahljanega materiala v celice.

Z dobrim vodstvom in razumevanjem uprave podjetja ter samoupravnih organov se je društvo iz leta v leto opremljalo s sodobnejšim gasilskim inventarjem za gašenje požarov, kakor tudi za izobraževanja članstva. Rezultat uspešnega dela društva je bil, da smo se že leta 1959 prvič pojavili na okrajnem tekmovanju ženskih gasilskih ekip v Ljubljani pod vodstvom takratnega desetarja tov. Kaplja Rudija in zasedli osmo mesto. S to zasedbo smo dobili tudi prvo priznanje. Takoj naslednje leto se je začela tekmovalna mrzlica, kar je društvu prineslo zelo lepe uspehe. Leta 1961 se je prvič pojavila moška ekipa na republiškem tekmovanju v Mariboru in zasedla peto mesto med desetimi najboljšimi v Sloveniji. Današnja tekmovalna desetina je še skoraj v istem sestavu.

Na državnem prvenstvu leta 1964 v Varaždinu je društvo zasedlo prvo mesto in si tako priborilo naslov najboljših ekip v državi. Postali smo državni prvaki v moških ekipah. V letošnjem letu smo po temeljitih pripravah na izbirnem tekmovanju za olimpiado, ki bo dne 3. sept. v Karlovcu, dosegli prvo mesto. Toda na žalost se nam je na republiškem tekmovanju vsled neobjektivnega sojenja zataknilo in smo zasedli osmo mesto ter tako izpadli iz nadaljnega tekmovanja.

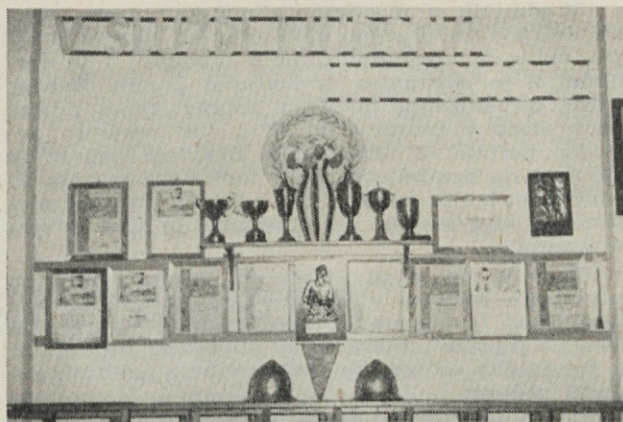
Tekmovalna gasilska desetina si je priborila vrsto lepih priznanj

Vse te uspehe dokazujejo zbrani pokali in diplome v gasilskem domu, kjer si jih je vredno ogledati. Kljub naporom in tekmovanjem pa društvo ni pozabilo na požarno varnost podjetja. Z agitacijo predvsem pa s svojim delom je društvo pritegnilo nove člane. Te je tudi izobrazilo, da je sedaj vsak sposoben v trenutku pogasiti zanetek, ki se pojavi na delovnem mestu. Tako smo zmanjšali požarno škodo, saj kljub 25. zanetkom požara ni nastala večja škoda in je DOZ sploh ne prijavljamo. Prav tako se društvo uveljavlja na vseh drugih manifestacijah izven podjetja z udeležbo članov na športnem in kulturnem področju.

Na podlagi intenzivnega dela je društvo v desetih letih svojega obstoja doseglo zavidljive uspehe. Pri vsem tem pa ima zaslugo tudi vodstvo podjetja in samoupravni organi, ki so imeli vedno razumevanje za pomoč in podporo društvu. Želeli bi, da bi se to sodelovanje še v naprej tako koristno odvijalo.

Z gasilskim pozdravom — Na pomoč!

Rudi Zupan

Vrsta pokalov in priznanj krasi gasilsko shrambo predilniških gasilcev

Varstvo pri delu v Predilnici Litija

Z izidom novih zakonskih predpisov s področja zdravstvene in tehnične zaščite se je v našem izrazoslovju udomačil nov izraz in sicer »varstvo pri delu«.

Na osnovi zveznega in republiškega zakona je tudi delavski svet podjetja sprejel pravilnik o varstvu pri delu za delovno organizacijo.

V časopisju, radiu in televiziji se veliko razmišlja o organizaciji in ukrepih za korenito izboljšanje varstva pri delu. Delovnim organizacijam se postavljajo vprašanja: »Kako imate organizirano službo varstva pri delu, koliko imate obolenj, izgubljenih dni, koliko nezgod in poškodb na delu in na poti na delo in z dela?« Prav je, da določimo, kaj obsega varstvo pri delu.

Varstvo pri delu obsega ukrepe in sredstva, s katerimi se ustvarjajo varni delovni pogoji. Varni delovni pogoji se uresničujejo s sodobnimi tehničnimi, zdravstvenimi in socialnimi ter drugimi ukrepi, s katerimi se preprečujejo in odpravljajo vzroki poškodb in zdravstvenih okvar delovnih ljudi pri delu.

Varstvo pri delu se uresničuje in pospešuje v organizaciji vzporedno z organiziranjem in pospeševanjem produkcijskega, tehnološkega in delovnega procesa.

Nov pravilnik o varstvu pri delu opredeljuje odgovornost za uspešno izvajanje varstva pri delu. Za izvajanje je odgovoren celoten delovni kolektiv od direktorja do snažilke, seveda z opredelitvijo odgovornosti z ozirom na obseg dela.

Velik poudarek daje nov zakon o varstvu pri delu izobraževanju. Vsaka oseba delovne organizacije, preden je razporejena na delo, mora spoznati delovne pogoje in nevarnost dela, oz. ukrepe in sredstva za varstvo pri delu. Med delom pa mora biti poskrbljeno za stalno vzgojo in izpopolnitev znanja s področja varstva pri delu. Delovna organizacija mora napraviti občasne preizkušnje, ali so tisti, ki opravljajo, vodijo ali nadzorujejo dela, pri katerih je nevarnost za poškodbe in zdravstvene okvare večja, zadosti usposobljeni za varno opravljanje, vodenje in nadzorovanje takih del.

Vodilni kader, t. j. osebe, ki posredno in neposredno vodijo delo v proizvodnji, morajo pred posebno strokovno komisijo dokazati, da obvladajo znanje o varstvu pri delu.

Oseba na vodilnem delovnem mestu ima pravico in obveznost prepovedati delo in odstraniti z delovnega mesta vsako osebo, ki ne upošteva predpisov in navodil za varno delo, noče uporabljati osebnih varovalnih sredstev in opreme ali je na delovnem mestu v vinjenem stanju.

Na drugi strani pa ima oseba na delu pravico odkloniti delo in sicer:

- zaradi neposredne nevarnosti za življenje ali
- zaradi neposredne nevarnosti za zdravje (dela, pri katerih niso izvedeni vsi varnostni ukrepi, kot so: neustrezne lestve, nezavarovani stroji, nepoznavanje varnostnih navodil za delovno mesto itd.).

V primeru upravičene odklonitve dela ima delavec pravico do nadomestila v višini določenega mu osebnega dohodka oz. plače za čas, dokler se ne izvedejo higienski ali drugi tehnični ukrepi, oz. dokler ni razporejen na drugo delovno mesto, ki ustreza njegovi usposobljenosti.

V primerih, da niso izvedeni na delovnih mestih vsi potrebni varnostni ukrepi, se oseba na delu lahko pritoži na upravni odbor podjetja.

Po novih predpisih o varstvu pri delu je delovna organizacija dolžna izvrševati preiskave ozračja v delovnih prostorih in v prostorih, kjer osebe občasno opravljajo določena dela. Prav tako je delovna organizacija dolžna dajati delovne priprave na pregled, ki so s posebnimi predpisi podvržene periodičnemu pregledu tehnični inšpekciji. Na podlagi teh določil mora gospodarska organizacija temeljito analizirati in ugotoviti dejansko stanje, določiti normative, ki so potrebni za poedina delovna mesta in sestaviti letni in večletni plan za doseganje normativov. Prav tako mora opis delovnih mest vsebovati naloge v zvezi z varstvom pri delu in opis odgovornosti za varno delo drugih z določitvijo te odgovornosti.

To so posamezna določila pravilnika o varstvu pri delu. Povrnimo se na vprašanje: Kakšno je stanje varstva pri delu v našem podjetju?

Ako primerjamo delovne pogoje ob osvoboditvi in danes, moramo priznati, da je bil napravljen velik napredek. Ta napredek najmočnejše občutijo naši upokojenci. Spomnimo se na betonski pod po oddelkih, transmisijske pogone, osvetljenost oddelkov itd. Malico so imele predice spravljeno pri strojih. Ob zaključku izmene, ko so odhajali naši očetje in matere iz podjetja, je marsikdo vrgel opazko »fabričani gre-do«. Danes pa je vsakdo vesel, če dobi delo v podjetju in uživajo člani kolektiva splošni družbeni ugled.

Vendar z varstvom pri delu še ne moremo biti zadovoljni. Vzporedno z organiziranjem in pospeševanjem produkcijskega, tehnološkega in delovnega procesa bomo morali izboljšati tudi delovne pogoje.

Po osvoboditvi je znašala osvetljenost oddelkov 20 Luxov. Danes dosegamo že 300 Luxov, pri oddelkih, kjer ni dnevnih svetlobe, raste ta zahteva na 500 do 600 Luxov.

V oddelkih so montirane klimatske naprave, vendar delujejo na pravilno delovanje teh naprav škodljivi vplivi. Z ureditvijo klime v predilnici 1 in predilnici 2 je odstranjen prekomeren preprih. Vendar zaradi pomanjkanja hladilnih naprav klime dosega temperatura v prostoru do 30°C, kar povzroča neugodno počutje. Z namestitvijo hladilnih naprav in odstranitvijo nezaželenih virov toplotnega sevanja bo ustvarjeno boljše počutje. V sukalnici so prezračevalne naprave urejene kot provizoriji in zato povsem ne ustrezajo.

Podjetje bo v odvisnosti od produktivnosti in ustvarjenih sredstev v časovnem razporedju izpopolnjevalo tudi te delovne naprave. Vlaganja v izboljšanje delovnih pogojev zahtevajo tudi proizvodni razlogi, ker ni več možno ekonomsko poslovati brez sodobnih delovnih pogojev.

Z zdravstvenimi, tehničnimi in socialnimi ukrepi moramo zmanjšati število bolezenskih izostankov. 6 do 7% bolniških izostankov ali povprečno 58 članov delovnega kolektiva dnevno je še vedno veliko. Število

in resnost nezgod in poškodb smo omejili na minimum, vendar se ne smemo uspravati. Varnostne mere bodo morali upoštevati tudi delavci, ki občasno delajo iz drugih podjetij v našem podjetju.

Naj navedem primer: zunanje podjetje popravlja streho na oddelku predpredilnice. Pri zalivanju strehe z vročo smolo je bil poškodovan laborant, ko mu je skozi majhno odprtino strehe padlo nekaj vrele smole na lasišče in očala.

Drugi primer: pri odstranjevanju strjenega materiala na strehi predpredilnice s pomočjo kompresorja je delavec pomotoma prevrtnal betonsko ploščo strehe. Odkrušil se je del betona in padel v neposredni bližini flyerja na betonska tla tik predice, ki je posluževala stroj.

To sta le dva primera, ki dokazujeta, da moramo zagotoviti varnejše delovne pogoje. Prav je, da se vključimo v prizadevanja za dosledno izvajanje pravilnika o varstvu pri delu vsi ter tako zavarujemo zdravje in varnost sebi in drugim.

F. Lesjak

Velik podvig za izgradnjo stanovanj

Novozgrajena polstolpnica pred vselitvijo

Na litijskem polju »rastejo« nove polstolpnice

Ob jubilejnim prazniku želimo prikazati tudi delo stanovanjske komisije, ki je sestavni del samoupravnih organov.

Od leta 1950 dalje se je zelo pospešila stanovanjska izgradnja. Zgrajenih je bilo 113 novih družinskih stanovanj, 14 garsonier in 11 samskih sob. Poleg novih stanovanj pa je bilo adaptiranih oz. preurejenih tudi nekaj stanovanj v starih hišah, v katerih stanujejo naši člani kolektiva. Nekaj zaposlenih delavcev pa je dobilo tudi od podjetja posojila za individualno gradnjo. Za izgradnjo vseh teh stanovanj je bilo vloženih 4 349 130,18 N-din sredstev.

Ker je še vedno velika potreba po stanovanjih, je delavski svet sklenil, da bomo v prihodnjem letu zopet gradili blok z dvajsetimi stanovanji na Rozmanovem trgu v Litiji. Ta blok bo veljal približno 120 milijonov starih dinarjev. Poleg tega pa bodo v prihodnjem letu vseljiva še štiri družinska stanovanja in dve garsonieri in sicer v bloku, ki je sedaj v gradnji v centru Litije. Samoupravni organi tudi že razpravljajo, da bi v naslednjem letu podprli individualno gradnjo. Člani kolektiva, ki bodo zainteresirani, da si zgradijo lastna stanovanja, bodo verjetno v podjetju dobili posojilo.

Iz prej navedenega je razvidno, da je imel kolektiv razumevanje in da je zavestno gradil prepotrebna stanovanja in s tem izboljšal življenjski položaj delovnih ljudi. Kljub tolíkemu prizadevanju pa imamo danes še 81 nerešenih prošelj za stanovanja in sicer 65 za družinska stanovanja, 16 pa za sobe ali garsoniere.

Bodoči sosede pred novozgrajeno polstolpnico ob prevzemu ključev

Da bi lahko stanovanjska komisija dodelila stanovanja najbolj potrebnim proslcem, smo si v ta namen ogledali 26 starih hiš, ki v njih stanujejo naši delavci. Na podlagi lastnega prepričanja članov komisije o dejanskem stanju posameznih proslcev, bo tudi delo komisije uspešnejše in pravičnejše. Komisija upošteva pri odločanju tudi kriterije za dodelitev stanovanj, ki so urejeni s posebnim pravilnikom, katerega so

sprejeli samoupravni organi. Pri teh razpravah smo sodelovali lahko vsi člani kolektiva.

Prav je, da ob 16-letnici delavskega samoupravljanja in 80-letnici obstoja tovarne priznamo, da smo v povojnem obdobju, zlasti pa v zadnjih letih, dosegli velike uspehe, saj se je življenjski položaj naših delovnih ljudi znatno izboljšal.

F. Borišek

Družbena prehrana

Pri obhodu podjetja se ustavim v garderobi predilnice.

Za mizo sedi do 20 predic in snemalk, ki pijejo mleko in jedo sendviče. Vprašam jih, kako so zadovoljne s prehrano in koliko jih je že zajtrkovalo doma. Večina prisotnih pripomni, da vstanejo ob štirih zjutraj in pridejo iz bližnje okolice na delo, nekatere vstajajo celo ob treh in zato nimajo časa, da bi si doma pripravile zajtrk. Prvi topli obrok je mleko, ki ga na jutranji izmeni prejmejo brezplačno.

»Kako ste zadovoljne s sendviči?«

»Sendviči so dobri in tudi niso dragi, vendar se jih tudi naveličamo. Zelele bi večjo izbiro.«

»Ko je bil še bife, smo bile zadovoljne, ker je bila večja izbira. Napaka je bila le, ker bife ni bil v obratu in vsak čas dostopen,« pripomni starejša predica.

Zanimalo me je še, kako so zadovoljne s čajem, ki se dostavlja v obrate na popoldanski in večerni izmeni, tudi brezplačno.

»S čajem smo zelo zadovoljne in je zelo dober, medtem ko smo se kave že naveličale,« mi odgovorijo.

Med pogovorom je vstopila v garderobo brigadirka. Snemalke so odhitele k strojem, ki so bili pripravljeni za snem polnih kopsev.

Pod vtisom razgovora sem šel k vodji proizvodnega sektorja tov. Branetu Peterci, ki je v tem letu tudi predsednik delavskega sveta. V razgovoru o organizaciji družbene prehrane je soglašal, da bo potrebno organizacijo dostavljanja malic izpopolniti.

»V naporih za večjo produktivnost moramo vsestransko zadovoljiti same proizvajalce. Predlagam da se v bivšem laboratoriju organizira bife, v katerem bi bilo več izbire.«

Zanimal sem se kako je s sredstvi za opremo bifeja.

»V času, ko odločajo organi samoupravljanja, sem prepričan, da bodo člani DS predlog za organizacijo bifeja osvojili in odobrili sredstva za opremo,« mi je odgovoril tov. Peterca.

Za organizacijo bifeja se je navdušil tudi predsednik Komisije za varstvo pri delu tov. Lojze Pavliha, ki je poudaril, da je dobra prehrana predpogoj za delovno sposobnost in večjo produktivnost. Zato bo organizacijo družbene prehrane obravnavala tudi Komisija za varstvo pri delu in skupno s sindikalno podružnico dala delavskemu svetu predlog za organiziranje bifeja.

Oglasil sem se še v tovarniški menzi. Kuhinjske pomočnice so bile v čistih belih haljah in z venčkom na glavi. Na štedilniku so bili lonci raznih velikosti. Vprašal sem pomočnice, kakšne težave imajo pri delu.

»Veliko truda nam je prihranjenega odkar imamo univerzalni kuhinjski stroj. Poprej smo vsa dela opravljale ročno. Tudi pralni stroj je zelo koristen. Toda kljub temu delo kuhinjske pomočnice ni lahko, ker moramo veliko loncev, ki niso lahki, prenašati,« je prva odgovorila Micka. V kuhinji je prijetno dišalo. Anica, ki v odsotnosti glavne kuharice Ide kuha kosilo, je pripravljala zrezke.

Justi, ki je bila v točilnici, sem povprašal za upravnika.

V jedilnici, ki je zračna in prostorna, so se pogovarjali gostje. Pogledal sem skozi vrata jedilnice. Na balinišču so že metal krogle vneti balinarji. Justi je prekinila moje zanimanje za balinarje in pripomnila, da je balinišče ob prisotnosti vnetih gledalcev stalno zasedeno. »Upravnik pa je v kleti,« mi je pojasnila.

Odšel sem v klet. Upravnik tov. Rudi Jeltnikar je točil vino v steklenice. Iznenadilo me je, ker je bila v kleti izredna čistoča. Kljub prestani bolezni in »zrelim letom« je bil tov. upravnik mladeniško razpoložen. Vprašal sem ga, kako posluje točilnica.

»V oddelkih prodamo veliko brezalkoholnih pijač. V točilnici pa se gostje tudi vina ne branijo, posebno če je kvalitetno in dobra postrežba.«

»Kako je s preskrbo kuhinje,« me je zanimalo.

»Veliko zelenjave pridelamo sami. Tudi krompir nam je letos dobro obrodil. S pomijami iz menze pa zredimo nekaj prašičev na leto, s čemer znatno pocenimo obroke hrane. V načrtu imamo mehanizacijo kuhinje in ureditev toplega poda, kar je predvsem želja osebja. Naš cilj je, da za primerno ceno nudimo članom kolektiva zadovoljivo prehrano.«

Zahvalil sem se upravniku za pojasnila in se oglasil še pri tov. Slavki Mrzelovi v knjigovodstvu Obrata družbene prehrane, ki mi je rade volje postregla z želenimi podatki.

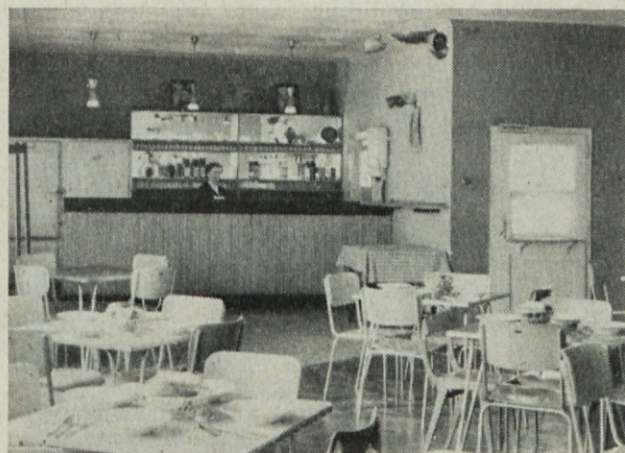
V prvem polletju letošnjega leta je že bilo 251 abonentov, ki pa niso stalni. Veliko žena se hrani v času, ko so zaposlene na dopoldanski izmeni, da jim ni potrebno skrbeti za kosilo, ko gredo z dela. Dovoljeno je tudi odnašanje obrokov hrane domov. Povprečno se izda dnevno 150 kosil in 40 večerij.

Za kosilo plačajo člani kolektiva 240 dinarjev, za večerjo pa 150. Podjetje prispeva za vsako kosilo 20 in za večerjo 30 din. Povprečno prodajo dnevno po 300 sendvičev po 80 din za komad.

Delno krijejo izgubo kuhinje ostale dejavnosti v Obratu družbene prehrane, tj. točilnica, ekonomija in prevozne usluge s traktorjem. Ostanek izgube pa krije podjetje po predložitvi končnega obračuna.

Ko sem zapuščal menzo, sem članom delovne skupnosti Obrata družbene prehrane zaželel, da se jim vsi načrti za še boljšo organizacijo družbene prehrane čimprej uresničijo.

Franc Lesjak

V sodobno in higiensko urejenih prostorih obratne menze se hrani veliko članov kolektiva

Počitniški dom v Novigradu

V letu 1959 je delovni kolektiv Predilnice Litija zgradil počitniški dom v Novigradu. Ob otvoritvi je bilo v domu 16 hišic tipa weekend s 60 ležišči, lastne sanitarije in zidana kuhinja.

Novigrad je romantično ribiško mesto s približno 2500 prebivalci. Leži na majhnem polotoku ob izlivu reke Mirne v Jadransko morje v severozahodni Istri. Obdajajo ga vinogradi in borovi gozdiči. Mesto so naselili že Grki, pozneje pa Rimljani. V plitvem morskem dnu se še opazijo ostanki rimskega naselja. Mesto in okolica hranita spomenike iz staroslovanske dobe (8. in 9. stoletja), s podzemnim prostorom, kamnitimi rakvami in zbirko starih kamnitih spomenikov in napisov. Spomeniško vrednost ima tudi še mestno obzidje s stolpi, gotskimi, renesančnimi in baročnimi stavbami.

V novigradskem zalivu in okolici je vrsta naravnih kopališč. V borovem gozdiču pa se vrstijo počitniški domovi in to Maribora, Litije, Kranja, Vevč, Ajdovšine itd. Zaključek počitniških domov pa predstavlja izredno lepo Mladinsko okrevališče Kranja. Malo je članov kolektiva, ki še niso bili v Novigradu. Počitniški dom v Novigradu je postal naš drugi dom.

V preteklem letu je bila v domu preurejena kuhinja in dopolnjena oprema. Postavili smo še nekaj hišic, tako da imamo v tekočem letu 81 ležišč. Ostali kooperanti našega počitniškega doma pa imajo 70 ležišč, tako da ima počitniški dom skupaj 151 ležišč.

Za samo organizacijo počitniškega doma skrbi upravni odbor, ki daje delavskemu svetu podjetja priporočila za delo in organizacijo počitniškega doma.

Za vzdrževanje komunalnih naprav in ostalih instalacij, ter organizacijo letovanja skrbi širša skupnost Pinete, ki zajema vse počitniške domove. Tekoče leto je predsednik te skupnosti naš direktor Jože Mirtič. Zaradi gospodarskih težav je veliko podjetij počitniške domove prodalo. Naš delovni kolektiv počitniškega doma ne bo prodal, ker je postal naš drugi dom, čeprav bomo morali prispevati za organizacijo in vzdrževanje počitniškega doma še več sredstev.

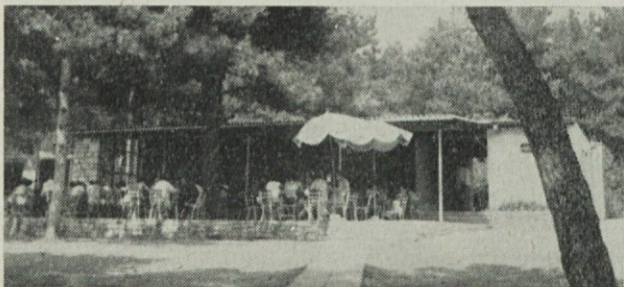
V tekoči sezoni je počitniški dom polno zaseden, čeprav je bila neutemeljena bojazen, da se člani kolektiva ne bodo odločili za letovanje.

Cene penziona so primerne. Člani kolektiva z dohodki do 60 000 S-din plačajo v predsezoni 700 din, podjetje 1000, skupaj 1700 din;

v sezoni plačajo ti člani kolektiva 800, podjetje pa 1200, skupaj 2000 din;

člani z nad 60 000 din dohodka pa plačajo v predsezoni 800 din, podjetje 900, skupaj 1700, v sezoni pa 1000 din, podjetje 1000 din, skupaj 2000 din. Tuji gostje pa plačajo za penzion 2300 din.

V tekoči sezoni je prijavljenih za letovanje 251 članov delovnega kolektiva, kar predstavlja eno tretjino vseh zaposlenih. Predvidevamo, da bo letovalo skupno s svojci v počitniškem domu 1200 oseb, od tega 700 članov kolektiva s svojci.

Sodobno urejen počitniški dom v Novigradu omogoča vsem članom kolektiva prijetno letovanje

Za letovanje v Gozd Martuljku pa se je prijavilo 20 članov delovnega kolektiva. Majhno število prijavljenih dokazuje, da se člani kolektiva raje odločajo za letovanje ob morju.

V mesecu septembru je še nekaj prostih mest in se člani kolektiva lahko še prijavijo za letovanje.

Z letovanjem v letošnjem letu so člani kolektiva zelo zadovoljni, le vreme je precej muhasto, kljub temu dobe še dovolj sonca, da se z letovanja vračajo z bakreno poltjo.

Sezona letovanja se bliža h kraju, vendar že tečejo razgovori za letovanje in organiziranje v prihodnji sezoni.

Tudi tisti, ki letos niso letovali, dajejo pripombe:

»Letos nismo letovali, ker smo se selili v nova stanovanja.« Ovine pri ostalih so bile: otroci na počitniških praksah, izredni izdatki, gradnja lastnih hiš, bolezni itd.

Tudi upravni odbor počitniškega doma, ki analizira organizacijo letovanja v tekoči sezoni, misli že na organiziranje letovanja v prihodnjem letu.

Postavljajo se že vprašanja in problemi:

— kako razdeljevati regres v prihodnji sezoni, če bomo imeli na razpolago sredstva?

— preureditev starih weekend hišic v Novigradu, da se po opremi ne bodo ločile od novih;

— organizacija letnih dopustov;

— vzdrževanje ceste, vodovoda itd.

O organizaciji letovanja bodo razpravljale delovne skupnosti v podjetju, delavski svet, sindikalna organizacija in drugi samoupravni organi in organizacije v podjetju.

Upravni odbor počitniškega doma želi, da pride s strani članov kolektiva čimveč koristnih predlogov in nasvetov za organizacijo letovanja v prihodnji sezoni.

F. Lesjak

Ali že veste ... ?

— da je od leta 1889 do 1909 predilnica imela tudi tkalnico z 80 statvami;

— da je predilnica z lastnim energetskega sistemom poleg svojih potreb oskrbovala z električnim tokom tudi predilniške bloke;

— da se je že leta 1940 pričela predelava vlaken iz regenerirane celuloze v mešanici z bombažem v razmerju 67 : 33;

— da so med okupacijo predelovali izključno samo vlakna iz regenerirane celuloze;

— da je predilnica dobila sedanje ime 23. oktobra 1946;

— da je predilnica leta 1963 začela predelovati sintetična vlakna;

— da je predelava sintetičnih vlaken porasla v primerjavi z letom 1963 za 38,6-krat ali za 3860 %;

— da je predelava vlaken iz celuloznih polimerov v primerjavi z letom 1963 manjša za 19,5 %;

— da je predelava bombažnih vlaken v primerjavi z letom 1963 manjša za 10 %;

— da je imela predilnica leta 1947 pri letni produkciji 3517 ton, 1203 zaposlenih in da je letos, tj. 1966, pri letni produkciji 4457 enojne, 1356 ton sukane in 900 ton previte preje (plan), 864 zaposlenih.

J. Krnc